

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 28.—
za en mesec . . . „ 2-20
za Nemčijo celoletno . . . 29.—
za ostalo inozemstvo . . . 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec . . . „ 2.—
V upravi prejeman mesečno . . . 1-70

Sobotna izdaja:

za celo leto . . . 7.—
za Nemčijo celoletno . . . 9.—
za ostalo inozemstvo . . . 12.—

SLOVENE C

Inserati:

Enostolpna petstvrsta (1/4 mm):
za enkrat . . . po 15 v
za dvakrat . . . „ 13 „
za trikrat . . . „ 10 „
za večkrat primeren popust.

Parčna oznaka, zahvale, osmrtnice itd.:
enosolpna petstvrsta po 18 vin.

Poslano:

enosolpna petstvrsta po 30 vin.
Izhaja vsak dan, izvenredno ne-
delje in praznike, ob 5. uri pop.
Redna letna priloga Vojni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne branilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511,
bo. n.-hero. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Balkanska zveza.

Dr. I. Žitnik.

II.

Bulgari in Grki.

Dogodkov po grško-turški vojski leta 1897 ni mogoče razumeti, ako niso vsaj površno znane verske in cerkvene razmere na Balkanu. Dr. Georgevič pripoveduje, da je že pred 20 leti kot srbski poslanik v Atenah pregovarjal ministra Delyannisa in Trikupisa za balkansko zvezo. Našel je povsod gluha ušesa. Razmere na Grškem so bile tedaj pač take, da je vsaka vlada imela preveč skrbi z državno upravo. Vse je bilo v razsulu: armada, državne finance, uprava, pravosodje. Vladala je v deželi prava anarhija. Trikupis je moral v zbornici napovedati bankerot, kraljevina pa se udati evropski kontroli svojih financ.

Pa tudi pozneje do lanskega leta so si bili Bulgari in Grki hudi nasprotniki. Vzrok pa je bil na cerkvenem polju. Ko je sultan Mohamed II. leta 1453 osvojil Carigrad in si tako podjarmil do malega ves Balkan, je takoj carigradskega patrijarha priznal kot poglavarja grške ali pravoslavne cerkve. Podelil mu je še več privilegijev, nego jih je imel v dobi bizantinskih cesarjev. Grški zgodovinarji sicer trdijo, da je grška cerkev v svojem okrilju lajšala svojim vernikom težko breme suženjstva pod turško strahovladno in jih rešila popolnega pogina. Toda zgodovina pravi, da je ta trditve resnična le v verskem oziru in do gotove meje. Ko bi bila grška cerkev v vsakem oziru storila svojo dolžnost v cerkvi in v javnem življenju, že davno bi bili krščanski narodi na Balkanu poglani turškega sultana iz Carigrada nazaj v Brusu ali še dalje. Toda carigradski patrijarhi so znali dobro izrabiti svoje svobosčine ne le proti Rimu, marveč proti vsem balkanskim narodom, v kolikor se niso pomehomedanili. Ker je povsod prvačil grški jezik, je grška ali pravoslavna cerkev Bulgarom, Srbom, Aromunom (Kucovlahom) in Albancem povsod vsilila grški jezik, grške šole, obrede in navade.

Fanar je carigradsko predmestje. Tu je bil preje ob obrežju svetilnik (phanarion); odtod ime predmestja. Sultan Mohamed II. je to predmestje prepustil grškim družinam (fanarijoti), ki

so kot bankirji zalagali turške vlade z denarjem in se tako povzpeli do aristokratov in plutokratov. V Fanaru je tudi sedež grškega patrijarha. Precej časa so upali Grki, da s pomočjo ostale Evrope prepode Turke iz Carigrada in obnove grško cesarstvo. Že v 17. stoletju pa so temu upanju dali slovo in se zvezali s sultani proti raji. Biskupske stolice so dobivali — od srede 18. stoletja že izključno — samo Grki iz Carigrada, Smirne, Peloponeza, Krete in Egejskih otokov. Polagoma so grški menihi tudi iz bogatejših samostanov izrinili negrške narodnosti. Sčasom verniki niti razumeli niso svojih grških duhovnikov. V takih nezdravih razmerah je moralo prebivalstvo zaočeti v kulturi. Vse višje šole v Carigradu, Solunu, Odrinu, Plovdivu, Janini, Bukareštu, Jasu, v samostanu na gori Atosu, na otoku Patmosu itd. so bile grške. Leta 1740 je pisatelj Anastazij naštel nad 40 grških licejev, gimnazijev in akademij v Makedoniji, Tesaliji, Epiru in na Peloponezu. Patrijarh Samuel je proti koncu 18. stoletja pogrčil bulgarsko škofijo v Ohridi in srbski patrijarhat v Peči. Ustanovil je 30 klasičnih in nad 200 ljudskih šol z grškim poučnim jezikom. Izdatno ga je podpiral sultan Selim III. Prejšnje in poznejše turške vlade so pospeševale grško šolstvo in si na ta način olajšale strahovladno nad podjarmljenimi narodi. Krščanstvo je položilo temelj bulgarskemu slovstvu, ki se je bilo lepo razvilo. Najstarejši spomenik staroslovenske bulgarščine je »Ostomirovo evangelije« iz 11. stoletja. Bulgarski jezik se je razlegel od Pešte (Peč) do Črnega morja dol po Peloponezu. Tudi v Mali Aziji je bilo mnogo bulgarskih naselbin. Začetkom 19. stoletja pa je edini nadškof Zofronij v Vrači še govoril in pisal v bulgarskem jeziku. Bogati Bulgari in Aromuni so ustanavljali in podpirali grške šole. Še knez Ypsilanti je v Rumuniji krošnjari s svojo grščino. Mnogi rumunski knezi so bili pod turško vladno grškega rodu. In to je bil vzrok smrtnega sovraštva med Bulgari in Grki. To sovraštvo pa je priklopilo do vrhunca v drugi polovici minolega stoletja, ko so se Bulgari prebudili iz večstoletne mrtvičnosti in se začeli zavedati svoje narodnosti. Leta 1860 so naznanili v Carigradu, da ne pripoznajo novega patrijarha Joahima in zahtevajo bulgarske duhovnike. Tedaj se je rodila tudi misel med Bulgari, da se združijo z Ri-

mom. Ruska vlada je preprečila unijo in z vso silo delala za cerkveno ločitev Bulgarov od grškega patrijarhata. Po dolgih preprih s patrijarhom je sultan Abdul Azis 10. sušca 1870 podpisal ferman, s katerim je dovolil bulgarski eksarhat, ki je obsegal eparhije v sedanjih Bulgariji, Niš, Pirotu in Veles. Ferman pa je bil objavljen šele 22. svečana 1872. Vso to akcijo je vodil ruski veleposlanik grof Ignatjev. Jako obširno poročata o teh sporih A. Ular in E. Jusabato. Z eksarhatom so se Bulgari odtegnili grškemu vplivu in si ustanovili svojo narodno cerkev ter položili temelj tudi svoji politični bodočnosti in premoči med balkanskimi narodi. In s to dobo so se pričeli tudi vedno večji nemiri in poboji v Makedoniji med grškimi, bulgarskimi, srbskimi in albanskimi četaši.

Pa preskočimo ta prizor v balkanski dramo. Lep ni bil, pač pa v toliko poučljiv, da se je vsa javnost do trda prepričala o dvojezičnosti evropskega machiavellizma. Četudi ne moremo pisati slavospevov vsem »junakom« po vrsti, razumeti pa moramo obupnost, s katero so možje, očetje in bratje branili svoje žene, družine, matere in sestre, ker nikjer niso našli milostnih in pravičnih sodnikov.

Leta 1900 je nastal resen spor med Bulgarijo in Rumunijo. Dne 22. julija je bil v Bukareštu umorjen profesor Michaleanu. Rumunska vlada je zahtevala zadoščenje od bulgarske in da mora zatreti makedonski komite. Ravno tedaj v avgustu pa se je v Sofiji zbral makedonski kongres v posvete. Bulgarska vlada ni mogla zabraniti zborovanja, še manj pa izgrediv v Makedoniji, in turška vlada je sama visela v precepu. Nevarnost pa je bila skrajna, da se vname splošen požar, pri katerem bi si brbljava Evropa prismodila prste in oblake. V dogovoru z Dunajem je šel v decembru 1902 ruski minister za zunanje zadeve grof Lambsdorff v Sofijo gasit. Bulgarska vlada je sicer meseca svečana 1903 razpustila makedonski komite v Sofiji, toda v deželi je nastal tolik odpor, da je 15. maja moralo ministrstvo Danev odstopiti. V oktobru 1903 sta se sešla v Münstegu avstrijski in ruski cesar in v imenu ostalih velebil določila: 1. Od sultana določen generalni nadzornik Hilmi paša (sedaj veleposlanik na Dunaju) naj ostane več let na svojem mestu, da napravi red v Makedoniji. Posluša naj se turških vojakov in sam razsoja v

prepornih vprašanjih. 2. Solunski, bitoljski in kosovski vali naj točno izvršujejo njegova povelja. 3. Za preuredbo policije in orožništva dobi turška vlada zunanje strokovnjake in častnike. 4. Orožniki in poljski čuvaji morajo biti kristjani in mohamedanci po razmerju prebivalstva. 5. Turški vladarji se še posebej naračajo, da brani krščansko prebivalstvo proti albanskim zločincem, ki doslej navadno niso bili kaznovani za svoje zlodejstva. 6. Turška vlada naj pomilosti vse zaradi političnih grehov obtožene, obsojene in izseljence ter dohodek vsakega vilajeta uporablja v prvi vrsti za upravo itd.

Vse te reforme po so ostale na papirju. Vzroki so znani, obširno jih navaja tedanji angleški generalni konzul sir Billiotti v Solunu; objavljeni so bili leta 1904 v višnjevi knjigi angleške vlade. Vsebinsko te obtožnice so objavili vsi večji listi. Tu zadoščajo naslednji stavki iz obširnega dela, katero je izdal nemški raziskovalec balkanskih razmer Weigand, ki ga tudi Bratter navaja: »Boj za politično, kulturno in versko premoč, boj za življenje in imetje je (v Makedoniji) srditejši, nego v vsaki drugi evropski deželi. Le slabe prometne in častniške razmere ter strogo turško nadzorstvo ovirajo, da se le včasih odgrne zagrinjalo, za katerim osupljena Evropa zagleda strašno bojišče. Manjka mi besed, da bi izrazil svoj gnev vzpričo te sramote za Evropo. V Makedoniji in Albaniji vlada fanatizem nad naravnim pravom, ker umori so na dnevnem redu in nihče ni varen svojega življenja. Za te razmere sta odgovorni najili in izprijeni vladni zistemi, nestrpni mohamedanski in še hujši albanski fanatizem.

Leta 1903 pa je še grška vlada javno podpirala komiteje, katere so vodili grški častniki in podčastniki. Bulgarske družine so pobegnile v gore, turška armada pa je zažgala do 120 vasi in vlaško mesto Kruševo. Hilmi paša, poveljnik orožništva general Georgi, civilni agentje in konzuli so sedeli kakor muhe v močniku. Že tedaj so pričeli uvidevati posamezni grški, bulgarski in srbski rodoljubi, da na ta način ne bodo pregnali Turka, ampak mu le podaljšali življenje. Tedanji vodja opozicije na Kreti, sedanjí grški ministrski predsednik Venizelos je pisal v svojem glasilu: »Previdnost je določila, da Bulgari in Srbi žive skupaj kot sosede, ki se morajo zvezati.«

LISTEK.

Roža svetla.

Angleški spisal H. R. Haggard.

(Dalje.)

Neko jutro je poslal ponje in jih vzprejel v navročnosti princa Hasana najljubšega mu med vsemi emirji, pa slovitega duhovnika svoje vere.

»Slišal sem,« je dejal Godvinu, »da ljubiš mojo nečakinjo, princezino balberško. Podpiši koran in dam ti jo za ženo; tako bo i njo mogoče dovesti k pravi veri, ker sem prisegel, da jo ne bom silil, da jo vzprejme; jaz si pridobim velikega bojevnika, raj pa vrlo dušo. Ta svečenik te pa pouči v veri.«

»Gospod, hvala ti,« odgovori Godvin, »toda meni ni mogoče izpremeniti vere, da bi si pridobil nevesto, najsi jo še tako ljubim.«

»Tako sem si mislil,« je rekel Saladin, »žalostno je, da more prazna vera tolikanj oslepiti tako hrabrega in vrlega moža. Sedaj je na tebi vrsta, gospod Wulf. Kaj sodiš ti o moji ponudbi? Ali ti vzameš princezino in njena zemljišča pa mojo ljubezen kot doto?«

Wulf pomisli za hipce; in v duhu se mu obnovi spomin na jesenski popoldan izza davnih let, ko sta stala z Rozamundo pred oltarjem sv. Čeda na esseškem obrežju ter se šalila prav s tako izpremembo vere. Nato pa se je veselo nasmejal in odgovoril:

»Da, gospod, ali pod mojimi pogoji, ne pod tvojimi, kajti če bi privolil v tvoje, menim, da bi mi zakon ne bil srečen. Pa tudi Rozamunda se ne bi hotela poročiti s služabnikom vašega preroka, ki bi si lahko vzel še druge žene, če bi si jih pozelel.«

Saladin si je podprl glavo in ju gledal razočaran, a ne neprijazen.

»Vitez Lozel je molil križ,« je dejal, »a je vzprejel pravo vero, ko smo mu jo ponudili —«

»Zaradi dobička,« reče Godvin.

»Ne vem,« odgovori Saladin, »dasi je bil ta človek res videti med Franki kristjan, tokaj pa častilec prerokov. Pa zdaj je mrtev, zadet od tvoje roke, pregrešil se je proti meni in izdal mojo nečakinjo Sinanu, a mir bodi njegovi duši. Sedaj še nekaj. Oni Frank, princ Arnat iz Karaka, ki mu pravite Reginald iz Šatilonu — prokleto mu bodi ime! — in pljunil je na tla — je zopet prelomil mir med menoj in jeruzalemskim kraljem, s tem da je pobil nekaj mojih trgovcev in jih okradel. Te

sramote ne morem več prenašati in prav v kratkem razvijem svoje prapore, ki jih ne zavijem prej, dokler ne bodo vibrali z Omarjeve mošnje in z vsakega stolpa v Palestini. Tvoje ljudstvo je zapadlo pogubi. Jaz, Jusuf Salah-ed-din,« in pri teh besedah je vstal tako srdito, da se mu je kar brada jezila od jeze, »napovedujem sveto vojsko in pomečem vse v morje. Sedaj pa si vidva izvolita. Ali se bosta bojevala z menoj ali proti meni? Ali pa mi hočeta dati svoje meče in ostati tukaj kot ujetnika?«

»Služabnika križa sva,« odgovori Godvin, »in ne moreva dvigniti meča proti križu, ker bi si pogubila dušo.« Nato izpregovori nekaj besed z Wulfom in pristavi: »Na tvoje drugo vprašanje pa, če hočeva kot ujetnika ostati tukaj, naj odgovori Rozamunda, kajti midva sva prisegla, da služiva njej. Zato želiva videti balberško princezino.«

»Pošlji ponjo, emir,« reče Saladin princu Hasanu, ki se je priklonil ter odšel.

Kmalu je prišla Rozamunda, še vedno krasna, pa zelo bleda in izmučena. Priklonila se je Saladinu.

»Pozdrav, stric,« je rekla sultanu, »pa vama, bratranca, pozdrav! Kaj želite od mene?«

Saladin pozove Godvina, da ji razloži zadevo; to je storil kratko in jedrnatost ter je končal z vprašanjem:

»Ali je tvoja želja, Rozamunda, da ostaneva na tem dvoru kot ujetnika, ali pa da greva v boj zoper Franke v veliki vojski, ki v kratkem izbruhne?«

Rozamunda je nekaj časa zrla vanje, nato pa je odgovorila:

»Komu sta se najprej zaprisegla? Službi Gospodovi ali službi ženske? Govorila sem.«

»To so besede, prav kakor smo se jih od tebe nadejali,« vzdihne Godvin.

»Sultan, midva te prosiva za varno spremstvo do Jeruzalema ter pustiva to gospico v tvojem varstvu. zanašajoč se na dano besedo, da ne boš delal sile njeni veri in da boš varoval njeno osebo.«

»Moje varno spremstvo imata« odvrne Saladin, »in moj prijateljstvo tudi. Odkrito priznavam, da ne bi dobro sodil o vaju če bi mi bila dala drugačen odgovor. Pa odslej smo si v očeh ljudi sovražniki. Glede gospice bodita brez strahu. Kar sem obljubil, izpolnim. Poslovita se od nje, saj je ne bosta več videla.«

»Kdo je učil tvoje ustnice govoriti take besede, sultan?« ga vpraša Godvin. »Ali ti je dano gledati prihodnost in božje sklepe?«

Poleti 1908 pa so Mladoturki uprizarili svojo burko, ki so jo pripravljali mnogo let. S pomočjo solunskega vojne kora so odstavili sultana Abdul Hamida, zaprli ga v pozlačen kurnik in razglasili zopet Midhatovo ustavo, ki se prilaga Turčiji, kakor kravi sedlo. Smoter te ustave je, poturčiti vse balkanske narode in na njihovih gomilah zasadi oljke miru. In vendar so se v pričetku na carigradskih ulicah objemali kristjani s prekanjenimi mohamedanci. Deviška Evropa si je otirala solze veselja s srmežljivega obraza. Toda mladoturški režim je bil začetek turške likvidacije. Celo grof Aehrenthal, ki je bil vedno v strahu za "bolnega moža" v Carigradu, je slutil nevihto in hitro izvršil aneksijo Bosne in Hercegovine. Ta junaški čin je tedaj s himno proslavila tudi moja malenkost. Tedaj je bil za Avstrijo najugodnejši trenutek, da bi bila iztegnila roko. Pa že knez Bismarck je rekel o avstrijski diplomaciji, da vstaja vedno prepozno!

Vojaška moč Turčije in balkanskih držav pri Čataldži.

London, 14. januarja. Ker ni izključeno, da se balkanska vojska nadaljuje, se tu zdaj premostriva vojaški položaj po sklenjenem premirju. Vojaški strokovni listi ga na podlagi točnih informacij prečenjujejo tako-le:

Pri Čataldži stoji pod poveljstvom generala Ahmed Abuk Paše 1., 2. in 3. armadni ter 1. in 2. redifni zbor, h katerim se je početkom decembra pričlenila še 30. nizamska divizija iz Erzinciana, skupno 120.000 mož, 350 topov (40 lahkih in okoli 25 težkih) in 1500 konjenice.

Na polotoku Gallipoli in ob Dardanelah stoji pod poveljstvom Fahri Paše redifne divizije Kala Sultanie in Edremi, 3. redifni zbor in še ena redifna divizija, skupno 50 do 60 bataljonov, to je 35 do 40.000 mož.

V Carigradu stoji dozda le še nadomestne čete, katere tukaj izurjajo. Na azijski strani pri Haidar paši in Ismidu se nahajajo deli neke kombinirane sirske nizamske divizije. Pričakujejo tudi še 28. in 31. nizamsko divizijo (Erzerum in Erzincian) in redifsko divizijo Sivas, tako da bi se moglo tu zbrati okoli 40.000 mož infanterije. Sirkah redifskih divizij še niso odposlali, ker so popolnoma neizvežbane, imajo v prostoru Adana-Mersina pripravljene 50 redifnih bataljonov, to je okoli 35.000 mož.

Vsega skupaj imajo torej Turki v Evropi (Čataldža-Gallipoli) okoli 170.000 mož, nasproti Carigradu na azijski obali je pripravljenih okoli 40.000, 35.000 v Siriji pa pride šele veliko pozneje v poštev, tako da znaša, vsa vojna moč Turčije, ako bi napela vse sile, okoli 250.000 mož.

Moč balkanskih držav se da veliko težje preračunati, ker ne pride tu veliko v javnost. Na vsak način so Bulgari pri Čataldži najmanj tako močni kakor Turki, a tudi pri Rodostu so pripravljene bolgarske in grške divizije za napad na Gallipoli in Dardanele v približno isti moči kakor Turki. Srbi so vezani samo v Albaniji, kjer bo, v številski Skader, stalo okoli 20.000 mož, in pred Odrinom, kjer bo 30.000 Srbov. Sicer so pa Srbi prosti. Grki so vezani v Epiru, kjer stojita Zekki in Ersad-paša z okoli 40.000 možmi, ostala grška moč se lahko razvije na Gallipoliju.

»Reči bi bil moral,« odgovori Saladin. »Saj je ne bosta več videla, ako mi bo mogoče zadržati vaju od nje. Ali se moreta kaj pritoževati, ko je ni sta hotela vzeti za ženo?«

Pri teh besedah se je Rozamunda vsa začudena ozrla kvišku, Wulf pa je posegel v besedo:

»Povej, za kako ceno. Povej ji, da bi se morala poročiti s tistim, ki bi sklonil svoji koleno pred Mohamedom.«

»Nikdar ne bi več govorila s teboj, če bi drugače govoril,« vzdihne Rozamunda in Saladinu se je vzpričo teh besedi nagubalo čelo. »Stric moj,« je nadaljevala, »bil si mi dober in si me visoko povzdignil; pa jaz ne iščem časti in tvoja pota niso moja pota, ker pripadam veri, ki jo ti proklinjaš. Rotim te, pusti me pod varstvom teh bratrancev oddod.«

»In svojih ljubimcev,« je rekel Saladin hitro. »Nečakinja, to ne more biti. Ljubim te in zato moram ostati tukaj, tudi če bi vedel, da bi morala s svojim življenjem poplačati svoje tukajšnje bivanje; kajti sanje so mi oznanile, da je od tebe na tisoče življenj odvisno in jaz verujem v te sanje. Kaj pa je tvoje življenje ali življenje teh dveh vitezov ali celo moje v primeri z življenjem

Državnozbornske zadeve.

Zbornični predsednik dr. Sylvester je izjavil, da prične 16. t. m. poslovati finančni odsek, dne 17. pa vodovodno-gospodarski in drugi odseki. 23. t. m. zboruje konvent seniorjev, da določi dnevni red zborničnim sejam. Zbornica bo imela prvo sejo v ponedeljek, dne 27. t. m. in bo zborovala do 7. februarja. Nato bo do Velike noči počivala, ker bodo ob tem času zborovali deželni zbori. Do Velike noči v aprilu upajo, da dovrši proračunski odsek svoja posvetovanja; dne 8. majnika pa namestavajo sklicati delegacije. — Načelnik finančnega odseka, dr. Urban, je 13. t. m. sklical zastopnike nemške narodne zveze, kršč. socialcev, čeških agrarcev, Mladočehov in Slovencev, da se posvetujejo o rešitvi malega finančnega načrta. Posvetovali so se tri ure in se danes naprej posvetujejo. Posvetovanja so zaupna. Vlada razume pod malim finančnim načrtom stare predloge; kot nov davek hoče uvesti še davek na vžgalice po vzorcu v Nemčiji. Iz davka na vžgalice upa dobiti 10 milijonov K. — Socialno-politični odsek je sklican na sredo, 15. t. m. Prva točka je poročilo poslanca Langa o sredstvih, kako preprečiti beg s kmetov. Bodoči teden zboruje narodno-gospodarski odsek, v katerem poroča dr. Krek o združnih centralnih blagajnah.

Položaj.

MIROVNA POGAJANJA.

Carigrad, 13. januarja. Velevlasti 13. t. m. Turčiji niso izročile skupne note. — Milan. »Corriere della Sera« poroča iz Carigrada: Poslaniki se o načinu posredovanja pri turški vladi še niso mogli sporazumeti. — London. »Reuter« poroča, da so zastopniki balkanskih držav podaljšali svoje bivanje v Londonu le z ozirom na velesile, ker upajo, da bo nota v Carigradu učinkovala tako, da Turčija svoje stališče čez nekaj dni izpremeni. Če se to ne zgodi, zapuste delegati London in se vojska nadaljuje. — Belgrad. Tukajšnji listi trdijo z ozirom na srbska poročila v Londonu, da je mogoče, da se vojska zopet prične. Balkanski zavezniki se hitro pripravljajo za odločen, hiter udarec proti Turčiji.

ALBANSKO VPRAŠANJE.

Berolin. Diplomatični krogi izjavljajo, da se poleg oficijelnih poslastičnih konferenc vršijo glede meja Albanije direktni jako živahni razgovori med Dunajem in Peterburgom. — Trst. Iz Drača poročajo: Tu biva že nekaj dni albanski pretendent Bib Doda, ki izjavlja, da so mu evropske velesile določile albanski prestol. Do zdaj pa Bib Doda zase ni pridobil niti Miriditov, kateremu rodu pripada in podpirata njegovo kandidature le Srbija in Črnagora. V Cetinju ga je sprejel v avdienci kralj Nikolaj.

RUSKO - SRBSKO RAZMERJE.

Belgrad. »Tribuna« poroča, da se je bivši predsednik ruske dume Miljukov posvetoval s srbskim ministrskim predsednikom Pasićem o političnem položaju. Miljukov je izjavil, da odpotuje tudi v Sofijo in morebiti tudi v Carigrad.

ATHOŠKO VPRAŠANJE.

Frankfurt. »Frankfurter Zeitung« poroča iz Peterburga: Predlogu, da se

teh tisočev? Vse, kar more dati moje kraljestvo, ti je pred nogami, a ostani tukaj, dokler se te sanje ne izpolnijo, in,« je pristavil ozri se na brata, »smrti bodi delež vsakomur, ki bi se te drznil ugrabiti mojim rokam.«

»Dokler se sanje ne izpolnijo?« je rekla Rozamunda ter se oprijela njegovih besedi. »Torej bom svobodna, ko se sanje izpolnijo, neli?«

»Tako je,« odgovori sultan; »svobodno boš lahko odhajala in prihajala, če pa poižkusiš pobegniti, dobro veš, kakšna usoda te čaka.«

»Razsodba. Zapomni si, bratranca, razsodba je to. In ti, Hasan, si jo tudi zapomni! Prosim Boga, iz dna duše ga prosim, da bi ne bil lažnjiv tisti duh, ki ti je dal one sanje, stric, dasi ne vem, kako naj jaz prinesem miru, ko nisem doslej povzročila drugega kot vojsko in prelivanje krvi. Sedaj pa pojdi, bratranca; pusti mi pa Masudo, ako te je volja, ker nimam drugih prijateljev. Pojdi in vzemi seboj mojo ljubezen in blagoslov in blagoslov Jezusa ternjegovih svetnikov, ki bodo vaju varovali v boju in nas pripeljali zopet skupaj.«

(Dalje.)

ozemlje Atosa nevtalizira, so pritrdile vse balkanske pravoslavne države. Protektorat se poveri skupno Rusiji in balkanskim pravoslavnim državam, izvzemi Črnogoro, ki nima na Atosu nobene samostana.

RUMUNIJA IN BULGARIJA.

(Od našega poročevalca.)

Belgrad, 8. jan. 1913.

Iz najbolje obveščenih krogov doznavam: Rumunija je pričakovala, da ji Bulgarija kot kompenzacija za njeno nevtalitetoto sama ponudi regulacijo meje v Dobrudži. Toda Bulgari so se delali, kot bi te rumunske želje ne čuli. In došlo je do tega, da je bil rumunski minister Take Jonescu pooblaščen, da v Londonu dr. Danevu izjavi, kaj Rumunija brezpogojno zahteva od Bulgarije. Na jasno formulirane zahteve Danev ni hotel odgovoriti, češ, da se mora prej sporazumeti s svojo vlado.

Medtem pa ne podpira Rumunije v njenih zahtevah samo Avstrija, ampak je, kakor sigurno ve, tudi Rusija ob enem z avstrijskimi velesilami svetovala Bulgarom, da izpolnijo rumunske želje in jim odstopijo Silistrijo z okolico.

Do danes se Bulgari še upirajo in niso voljni odstopiti pidi bulgarske zemlje. Rumuni so že pripravljene, da z vojaško silo zasedejo ono, kar zahtevajo zase. Z lepa ali s silo, toda samozavestno zahteva Rumunija regulacijo meje in se pripravlja. Utrjujejo se pa tudi Bulgari in Srbi. Bulgarija si je za eventualni vojni konflikt z Rumunijo zagotovila pomoč balkanske zveze.

UGODNA POROČILA O RUMUNSKO-BULGARSKIH POGAJANJH.

London. Rumunski generalni konzul v Odesi je baje dobil naznanilo, da je med Rumunijo in Bulgarijo sporazum že dosežen. — Berolin. Baje med Rumunijo in Bulgarijo posreduje Anglija. Pričakovati je vsled tega, da se obe državi intimo zbližati. — London. V navzočnosti srbskih delegatov sta se Danev in Jonescu razgovarjala o perečih vprašanjih in je Bulgarija za slučaj, da odstopi Rumuniji Silistrijo, zahtevala od Srbije zase Bitolj. — London. — Težišče rumunsko-bulgarskih pogajanj je baje v Bukareštu. Sporna vprašanja se bodo skoro gotovo ugodno rešila.

RUSKE PRIPRAVE.

Krakov. »Glas Naroda« poroča, da so zgradili ruski vojaki ob levem bregu Visle med Opatovico in Koczycem utrdbe in da so tu zbrali veliko armado. Ob bregovih Visle ruski vojaki neprestano patrolirajo. — Berolin. Iz mero-dajne strani se poroča, da bodo v kratkem v Peterburgu izdali ukaz, po katerem bodo morali že dosluženji vojaki še naprej ostati pod orožjem. Nič se pa tu ne ve o tem, da bi bili vpoklicani pod orožje še nadaljnji rezervni letniki. — Peterburg. Peterburška brzojavna agentura dementira poročila, da name-rava ruska vlada še dva letnika rezervistov pozvati pod orožje.

PRED JANINO.

Kri. Iz Janine se poroča: Esad paša je v velikih skrbeh, ker dobiva grški general Lapunzakis neprestano ojačenja. Več tisoč rednih vojakov, ki so se nahajali v okolici Gianude, je bilo pozvanih, da ojačijo postojanke, katere grški vojaki neprestano napadajo. V Janini gospodarji lakota. Meščani in vojaki se preživljajo z ovsom in z drugimi krmili. Esad pašo so arnavtski veljaki že večkrat prosili, naj mesto preda, a brat paše, ki poveljuje nekemu turškemu polku, se najodločneje upira. Prebivalstvo, ki je večinoma krščansko, živi v velikih skrbih. Kristjane Turki preganjajo. Bolnišnice in vsa javna poslopja so prenapolnjena z ranjenci. Esad paša je ukazal več Albancev in kristjanov javno usmrtiti, ker so bili osumljeni, da vohunijo Grkom na korist. Grški general Lapunzakis napada vsak dan turške postojanke, a utrdbe se zelo dobro drže. Poroča se, da so Grki zasedli Berat.

BELGIJA JE TUDI PRIPRAVLJENA.

Bruselj. Splošno pozornost vzbuja letak, ki ga je ukazala vlada nabiti, v katerem se razlašajo določila o nabavi konj v slučaju kake mobilizacije. Sodijo, da je odredbe belgijska vlada z ozirom na mednarodni položaj izdala.

ARTILJERIJSKI INŠPEKTORAT PRI DOMOBRANSTVU.

Domobrankska artiljerija dobi inšpektorja in sicer je za to imenovan generalni major Karasz, dosedaj pride-ljen ministrstvu za deželno brambo.

„Slov. Narod“ in jugoslovansko vprašanje.

Skoda časa, da bi človek prebiral in odgovarjal na velike traparije, ki jih prinaša »Narod« o jasnem stališču, ki ga zavzema S. L. S. v jugoslovanskem vprašanju. Toda hudobnost in velikanska nevednost, ki odseva iz komentarja »Narodovega« k znanemu članku dr. Kreka o jugoslovanskem problemu, priobčenem v novoletni številki »Reichs-post«, nas sili, da pokažemo svetu, kak neumnosti prinaša glasilo slovenske liberalne inteligence. Kdor ima vsaj malo pojma o sociologiji, bo vedel, da je smoter ali cilj človeške družbe, cilj države javna blaginja, kulturna, gospodarska, pravna itd. Država torej ni sama sebi namen, marveč le uspešnejše sredstvo v dosegu vrhovnega namena — javne blaginje. Dr. Krek je torej v omenjenem članku, v katerem dokazuje s stališča gospodarske nuje potrebo osamosvojitve avstrijskih Jugoslovancev, govoril kot politik in sociolog in podal stvarnih dokazov, kako blagodejno vpliva na gospodarski razvoj ljudstva poštena narodna uprava. Določni pasus slove tako: »Pri analizi jugoslovanskega problema ne gre tedaj samo za državnopravna vprašanja, za jezikovne in politične zadeve: gre za to, da bo moglo talentirano jugoslovansko ljudstvo v mejah monarhije razviti vse svoje sile, kulturne in gospodarske. Enotna uprava, ali z drugimi besedami, državnopravna plat tega problema ni cilj, marveč samo neobhodno potrebno sredstvo do cilja jugoslovanske politike.« — Cilj jugoslovanske politike je torej S. L. S. še višji kot samo enotna uprava. S tem je dr. Krek postavil nujnost samouprave Jugoslovancev na najbolj realna, na gospodarska tla, kar drži veliko bolj kot goli državnopravne teorije. Razločnejše se stvar ne da povedati. In vendar tega »Narod« ni kapiral, ter se pridruža, da vladajo glede jugoslovanskega problema pri naši stranki same zmešnjave, da tudi dr. Krek stresa same splošne fraze, da ne pove nič realnega, nič konkretnega, da je »zatajil« »trializem« in »hrvaško državno pravo«. S tem bi bili z »Narodom« pri kraju. Svetujemo mu le še, naj se seznani vsaj z najprimitivnejšimi pojmi sociološkimi, ker taka ignoranca oziroma nespretnost v polemiki vzbuja le pomilovanje. Ni čuda, da spričo take politične revščine »Slov. Naroda« tudi dr. Ravnihar ne ve, kako bi se ravnal glede jugoslovanskega vprašanja in dela jugoslovanske politike v — mladočehskem klubu.

Znanost.

Postanek grofije Goriške. O tem predmetu je predaval g. profesor dr. K. Capuder na tretjem letošnjem predavanju Muzejskega društva za Kranjsko. Jedro poznejše goriške grofije je tvorila spodnja vipavska dolina med Sovo, Vipavo, Vrtovinjskim potokom in trnovskim gozdom. Glavna kraja sta bila grad Solkan in pa vas Gorica. Polovico tega ozemlja je daroval cesar Oton III. l. 1001. oglejskemu patriarhu, drugo pa furlanskemu grofu Verihenu, hoteč s tem ta, v strateškem in trgovskem oziru važni prehod iz Kranj v Italijo ohraniti v zanesljivih roah. O dogodkih XI. veka viri skoro ničesar ne poročajo. G. predavatelj zavrača trditve nekterih zgodovinarjev, da so Goriški v XI. veku gospodovali koroški Eppenštajnovci, in sicer vsled tega, ker kritika ne priznava tozadevne listine samostanu Rosazzo iz l. 1496. Od početka XII. veka je bila Goriška v oblasti grofov lurngavskih; bili so posebno radi tega vplivni, ker so tudi oskrbovali posestva oglejskega patriarha. Dr. Capuder zanika, da bi bila Goriška že od l. 1001. sem grofija, kajti šele Lurngavci so prinesli seboj grofovski naslov. Da bi bilo goriško gospodstvo formalno povzdignjeno v grofijo, za to ni dokaza, pač pa so si lurngavski grofje najbrž sami polagoma uzurpirali naslov »goriških grofov«, ki se da prvič zaslediti l. 1217. V sredini XIII. veka so si pridobili še Tirolsko grofijo in ko je Rudolf Habsburški l. 1286. svojemu prijatelju Majnhardu, gospodu Goriške in Tirolske, podelil še Koroško, so Lurngavci postali državni knezi. Pri-pomnimo, da je tema, o katerem je profesor dr. Capuder predaval, velepomemben, ker se je g. predavatelj poglubil z njemu lastno bistrovidnostjo v precej težavno poglavje domače zgodovine in marsikaj pojasnil, kar je bilo dosedaj neznano.

Somišljeniki! Spominjajte se Ljudskega sklada! Prispevke sprejema Ta'ništvo S. L. S. Miklošičeva cesta 6.

Dnevne novice.

+ Zahvala Bulgarov Slovincem. Sofijska lista »Mir« in »Večerna Posta« objavljata posebno zahvalo Slovincem za vso bratsko pomoč, ki so jo poslali ob času balkanske vojne. Med drugim piše: Tekom meseca decembra je poslal jugoslovanski odbor za »Rdeči križ« v Gorici še 2000 K po gospodu Antonu Bezenšku za bulgarski in srbski »Rdeči križ«, a drugih 797 K za siromašne bulgarske učence, kojih očetje so padli v vojni. Te dni nam je dospelo za isto svrhu zopet 1000 K, ki so se razdelile med bulgarske in srbske učence. — »Apostolstvo sv. Cirila Metoda« v Ljubljani je poslalo od »Slovenčeve« zbirke v štirih pošiljках doslej skupaj 2300 frankov, to je 2196 K 50 vin. gospodu Antonu Bezenšku z označbo, da razdele to vsoto po otvoritvi šol šolski voditelji med najmarljivejše osirotele učence. Mali del te vsote je bil določen in izročen sirotišču »Nadežda« v Sofiji za vzdrževanje nekaterih sirot. — Isto društvo je poslalo imenovanemu gospodu profesorju 8 zabojev raznega perila, obleke, vzglavnic itd. za 587 postelj za bulgarski »Rdeči križ«. — Odbor »Rdečega križa« v Trstu, ki obstoji iz Slovencev, Hrvatov in Srbov, je zbral nad 50.000 K za bulgarski, srbski in črnogorski »Rdeči križ«. — Posebno pohvalo nam je omeniti poštvalnost neke slovenske učiteljice v Ljubljani, ki je podarila svojo postelj in vso svojo posteljsko opravo z dostavkom: »Ker ranjencev ne morem v svoje stanovanje sprejemati in jim streči, pošiljam vse, kar imam za svoje ležišče; bom lahko na golih tleh počivala, dokler nova postelja in posteljna oprava ne bo gotova. Njen ginljiv zgled so posnemale še nekatere druge slovenske učiteljice.

+ »Zveza prostovoljnih gasilnih društev na Kranjskem« sene prizna za strokovno organizacijo in je ne bo deželni odbor več podpiral. Tako je sklenil deželni odbor v seji dne 14. dec. 1912. — Iz tega sledi, da naj gasilna društva svojih prošelj za podpore ne predlagajo več potem te »Zveze«, ker bi jim to nič ne koristilo. Za deželni odbor obstoji sedaj edina gasilska centralna organizacija, ki je »Deželni gasilski svet vojvodine Kranjske«, katerega tačasni načelnik je nadučitelj Fran Lavtižar v Spodnji Šiški. — Gasilna društva vedo sedaj, kaj jim je storiti in kam se jim je obračati. Društva, ki hočejo biti deželna deželne podpore, bodo morala odposlancem deželnega odbora in članom deželnega gasilskega sveta vsikdar dovoliti vpogled v društvo. — Tako je prav!

+ Slovenci, Srbi in »Slov. Naroda«. V belgrajski »Straži« je izšlo več člankov od strani S. L. S. pripadajočega publicista, ki razmotriva razmerje med Slovenci in Srbi s stališča obhiti jugoslovanskih interesov. To gotovim krogom ni všeč in zato je zagrebški »Srbobran« obelodanil dopis, ki z vso nelojalnostjo, ki je lastna jugoslovanskemu liberalizmu, naj bo slovenski, hrvaški ali srbski, podtika S. L. S., da išče baje prijateljstva s Srbi le v sebične namene, da bi se v Srbiji nastavljevali »klerikalni« slovenski duhovniki, ki bi zasledovali »klerikalne« in morebiti še kakšne druge namene. »Dan« in »Narod« sta to seveda z velikim veseljem pograbila, tembolj, ker vsi znaki kažejo, da je bil oni belgrajski dopis »Srbobrana« inspiriran najbrž od slovenske liberalne strani. Našim liberalcem so obči jugoslovanski interesi deveta briga, da morejo le udarjati po »klerikalizmu«. Ako je »Srbobranu« in »Danu« res do poštene polemike, naj vendar stvarno polemizirajo s članki belgrajske »Straže«! Potem bi se pokazalo, da slovenski katoličani nismo niti najmanj interesirani na tem in se je to v »Straži« tudi izrečno povdarjalo, kako bo Srbija in concreto izvedla avtonomijo katolikov; da bi pa želeli, da bi pri tem slovenski »klerikalci« prišli v poštev, to je celo podlo sumničenje. Zadeva katoliške avtonomije se bo povoljno rešila, ako se sporazumeta Sveta Stolica in srbska vlada, ki imata v tem oziru edina besedo! »Slovenec« si more le šteti v zaslugi, da je od svoje strani po svojih močeh to misel načeloma podpiral in da smo imeli prav, dokazuje najbolj javkanje nemških listov, ki kar trepetajo pred tem, da bi Srbija zavzela glede katoličanov tolerantno stališče, ker bi potem nemška pšenica na jugu ne šla v klasje. Pač pa dopisnik »Srbobrana« odkriva svoje sebične težnje; on namreč priporoča srbski vladi in jo izrečno na to opozarja, naj bi jemala pri nastavljanju katoliških duhovnikov v poštev liberalno mislečo. »Narod« je dobro vedel, kako neumno se je »Srbobran« s tem izdal, in zato je ta pasus mostavno zamolčal. Da pride pri tej

stvari odločilno v poštev Sveta Stolica, to seveda modremu informatorju »Srbobrana« ni prišlo na misel. Kar se »Naroda« tiče, je zagrešil precejšnjo infamnost s tem, da uredniku »Straže« očita, da je od slovenskih klerikalcev plačan, da »slavi slovenske klerikalce«. Mi smo radovedni, kakšen odgovor bo na to dobil »Narod« iz Belgrada. Kaj bi bilo, ko bi mi rekli, da so različni »Narodovi« dopisniki v Belgradu bili od slovenske liberalne stranke plačani, da delajo v Srbiji propagando za slovenske liberalce? »Narod« naj bi rajši povedal, kaj so slovenski liberalci storili za uresničenje jugoslovanskega edinstva. V celi Srbiji ne bomo našli resnega človeka, ki bi mogel povedati, kaj so srbski stvari koristili različni izleti, prirejeni od naših liberalcev, pač pa razsodna srbska javnost ve, da obeta realno politično delo S. L. S. za zblizanje vseh Jugoslovancov soditi resničen sad v bodočnosti. Je pa jako žalostno dejstvo, da slovenski liberalci spričo zgodovinskih dogodkov zadnjega časa ne znajo brzdati svojih strankarskih instinktov. Najgrše pa je, če slovenski žurnalisti napadajo srbskega žurnalista, ker vrši svojo narodno dolžnost in poroča svojim bralcem, kaj se godi na Sloveskem in kako se piše in govori od strani naše stranke o jugoslovanskem vprašanju. Tu naj pove svoje mnenje slovensko časnikarsko društvo, ali je to lojalno in za žurnalista spodobno.

+ O jugoslovanskem problemu v zvezi s »sanjami prestolonaslednika Franca Ferdinanda« o veliki Avstriji, ki bi obsegala vse jugoslovanske države doli do Carigrada, obravnava v »Daily Telegraphu« 31. decembra 1912 bivši srbski poslanik v Londonu Čedo Mijatović. »Sonn- und Montagszig« je o tem članku pisala, da Mijatović priporoča, naj se Avstrija razbije. Mi pa, ki imamo ta članek sedaj pred seboj, lahko izjavljamo, da je to grda laž. Čedo Mijatović ta projekt čisto resno premotriva in priznava celo, da so svojčas resni politiki, upoštevajoč nezanesljivo politiko Rusije, bili za to, da se Srbija pod Avstrijo združi. Mijatović je popolnoma objektivni in ne kaže nobene sovražnosti do Avstrije.

+ Čudna sodba. V Trebnjem je jeseni umrlo nagloma več otrok. Kmečki gospodarji sami niso vedeli, kakšno bolezen so imeli otroci. V nemalo začetje dobe: Franc Murin iz Repč št. 4. Franc Slak iz Dujevsi št. 12 in Janez Rodič iz Dečevsi št. 10 vabila, naj pridejo k sodnji v Trebnjem zagovarjati se zaradi prestopka § 360 Dne 17. decembra so bili vsi krivim spoznani in vsakrteri obsojeni na 40 K globe in stroške. Sodba se utemeljuje, da k svojim bolnim otrokom niso klicali nobenega zdravnika, torej kot očetje, ki imajo naravno dolžnost svojim bolnim otrokom streči, niso dali kar nobene zdraviljske pomoči, ki se je dala dobiti in s tem zakrivilo prestopko po § 360. Na tisoče in tisoče ljudi, lahko rečemo, velika večina umrje tudi pri nas brez zdravnika, toda uboge kmete, ki niso poznali bolezní, kaznovati z občutno globo, je našel za primerno samo dr. Cvetko v Trebnjem. — Res govori § 360., da so kaznivi tisti, ki imajo naravno ali prevzeto dolžnost, kakemu bolniku streči, pa mu niso dali kar nobene zdraviljske pomoči, toda tu se govori le o veliki zanikrnosti sploh. Ali je pa kmet, ki bolezní ne pozna, ki bolnemu otroku vse stori, kar more, in prečue pri njem cele noči, toda denarja nima, da bi zdravnika plačal, kazniv? — Če je tako postopanje pravilno, potem mora pri vsaki zapuščinški razpravi in vsaki smrti sodnik najprej vprašati, če so k rajnkemu klicali zdravnika ali ne. Dozdaj se to ni nikjer zgodilo. Dozdaj je pri ljudeh, ki imajo navadno pamet, razširjeno mnenje, da je vsakemu na prosto voljo dano, klicati zdravnika ali ne. Sodniki bodo morali kmetom samo denar prekrbeti, da bodo zdravnike plačevali, če se bodo take sodbe med nami udomačile.

— Društvo zdravnikov na Kranjskem ima mesečno zborovanje in redni letni občni zbor v četrtek, 30. januarja ob 7. uri zvečer v restavraciji »Zlatogor«, Gosposka ulica št. 3. Dnevni red mesečnega zborovanja: 1. Naznani- la predsedstva. 2. Vojno-kirurške izkušnje iz Balkanske vojne. Predavajo zdravniki.

— Smrtna kosa. V Zagrebu je umrl inženir Milan Majcen. — Umrla je v Radovljici gospa Frančiška Megušar, stara 67 let. — V Turnu pri Lovčah je umrl posestnik Blaž Dekleva, star 72 let.

— Darovi za Elizabetno otroško bolnišnico v Ljubljani. Društvu za vzdrževanje Elizabetne otroške bolnišnice v Ljubljani je c. kr. okrajni glavarstvo v Kranju poslalo znesek 126 K 33 vin. kot drugo zbirko darov, h kateri so prispevali: knezoškofijski duhovni

svetnik in župnik Jernej Ramoveš v Poljanah 50 K, županstva: v Trati 10 K, v Oslici 10 K, v Hrastju 10 K, v Sori 10 K; zbirke župnih uradov: v Podbrezju 9 kron 23 vinarjev, v Lučinah 10 K 10 h, v Besnici 10 K; občinski odborniki v Hrastju 6 K. — Vsem plemenitim darovalcem kakor tudi c. kr. okrajnemu glavarstvu v Kranju izreka društvo za vzdrževanje Elizabetne otroške bolnišnice najtoplejšo zahvalo.

— Poroča. V sredo se poročil v Šmarjah na Vipavskem c. kr. okrajni sodnik v Ajdovščini dr. Herman Ferjančič z gospodično Mimi Gruntar iz Šmarij. Novoporočencema želimo obilo sreče!

— Volitev v okrajne šolske svete. Zastopnikom občin logaškega sodnega okraja v okrajnem šolskem svetu je bil izvoljen župnik Ivan Erjavec, namestnikom župan Jakob Slavec.

— Poroče. Včeraj se je poročil v cerkvi sv. Petra g. M. Kostelec, trgovec v Št. Rupertu, z gđc. J. Cimermanovo iz Dobrove pri Ljubljani. — Na Vrhniki se je poročil 12. t. m. Franc Homovec, stamosta katol. društva rokod. pomočnikov, z gđc. Milavec. Obilo sreče!

— Sneg na Vipavskem. Zadnje soboto in nedeljo je pokril tenak sneg vipavsko dolino. V ponedeljek ga je začel že jug preganjati.

— Pobje. Na Sv. Treh Kraljev dan je prišel graščinski hlapec Janez Grimšič doma iz Kamnja, že nekoliko vinjen v graščino Pogance pri Novem mestu. V kuhinji se je pogovarjal z deklo. Domači graščinski hlapci so to opazili, se na poziv kočijaža Martina Makovec oborožili s plankami in ga na izhodih to je na treh potih pričakovali. Ko se je ta poslovil, so skočili na j. Štefan Prežiček, Lovrenc Ivančič in Martin Makovec in po njem udrihali. Pobili so ga na tla in ga pustili na prostem ležati ter odšli v hleve. Grimšiča ki ga je dekla našla v krvi nezavestnega pred hlevom ležati, so izmišili in odposlali v bolnišnico, kjer je padel v nezavest in šele tretji dan prišel k sebi. Ima mnogo poškodb in na glavi smrtno rano. Nečloveške hlapce so pa odpeljali v hišo pokore. Grimšič bo težko okrevl.

— V kerku-zu je trgovec Ivan Vrisk v Gorenji Straži.

JEZIKOVNO VPRAŠANJE V BOSNI.

Pri deželni vladi v Sarajevu se je vršila konferenca izvrševalnega odbora saborske večine z vladnimi zastopniki, ki so podali vladno izjavo, da določitev uradnega jezika ne spada v kompetenco sabora. Vlada je sicer pripravljena priznati srbo-hrvaščino kot uradni jezik, zahteva pa, da se nemške in madjarske vloge rešujejo v teh jezikih. Zastopniki večine smatrajo vladno stališče kot nevsprejemljivo in so pogajanja pretrgali. Očividno hočeta avstrijska in ogrska vlada tudi v Bosni zanetiti usodopolni jezikovni boj. Pričakovati je, da bo sabor, ki se upravičeno upira utihotapljenju nemščine in madjarsčine, razpuščen.

Primorske vesti.

p Izprememba poštnih okrajev. Vasi: Markoviči, Grbci, Blečiči in Bačiči, ki so dosihmal spadale v poštni okraj Zamel ter vas Friljanja, spadajoča doslej k poštnemu uradu v Matuljah, spadajo odsihdob k poštnemu uradu Kastav.

p Za napade »Edinosti« na Kmečko zvezo in naše organizacije na Koprščini stavi zadnji »Novi Čas« liberalcem kot odgovor jako umestna vprašanja: 1. Kdo je pognal iz Kopra edinega slovenskega odvetnika, kateri je bil sicer liberalec, a je imel vendar smisel za gospodarski napredek Slovencev v koprščini in je bil voljan sodelovati z duhovščino v tem smislu? 2. Kdo je pognal iz odbora koprške posojilnice edinega zastopnika duhovskega stanu in sploh vse zmernejše može? 3. Kdo je skušal razširati med ljudstvom laž, da duhovščina izpodkopa koprski posojilnici ugled? 4. Kdo je razširal in razširja med narodom očitno brezverstvo in hujska proti duhovščini? 5. Kdo hoče delati konkurenco »Gospodarski zvezi« v Pulju z ustanovitvijo »Narodne zajednice«? 6. Kdo hoče potom te »zajednice« siriti nevero, odtujevati ljudstvo svojim poslancem? 7. Kdo širi med ljudstvom gospodarski prepad s prirejanjem plesov, veselje in popivanja? Spomnite se, gospodje tatu, ki je bežal pred pravico in vpil: tat, tat... Zadnji čas je, da vam odločno povemo: ne razdirajte, če zidati niste vredni. Ljudstvo vas bo drugače sodilo po zaslugi.

p Novo zadruško, ki bo prevzela v svojo last Trgovski dom, snujejo nekateri v Gorici. Ko bo stvar že izvršena, bomo obširneje poročali.

p Okraden nabiralnik za zgradbo cerkve v Gorici. Neznani tatovi so izpraznili nabiralnik za novo cerkev Presvetega Srca Jezusovega. Nabiralnik se je nahajal v že sezidani kripti v zgradbi se nahajajoče cerkve. Tatovi so vlomili tudi v pisarno voditelja dela pri zgradbi, a ni bilo k sreči tam nika, kega denarja.

— Promet med Reko in Ravenno. Poslanci laške province Ravenne so naprosili laško mornariško ministrstvo, da naj se med Reko in Ravenno zopet uvede reden promet. Bodoči teden prično že zopet z rednim prometom med Ravenno in Reko.

Ljubljanske novice.

Ij Danes zvečer ob pol 8. uri veliko skioptično predavanje v »Unionu«. Noove slike z Balkana!

Ij Slovensko kat. akademsko staročinstvo priredi v četrtek, dne 16. t. m. ob pol 8. uri zvečer na verandi poleg velike dvorane hotela »Union« svoj prijateljski večer. Tovariš J. Avsenek poroča o svojem bivanju in o kulturnih, zlasti trgovinskih razmerah na Ruskem. Vabljeni so člani in prijatelji društva.

Ij Katol. društvo za delavke priredi v nedeljo ob 5. uri zvečer (ne ob 6. uri!) zanimiv zabaven večer v »Ljudskem domu«. Razen zanimivih pevskih zborovih in kupletnih točk sta na sporedu dve zelo zabavni šaloigri. — Vstopnice se dobe med tednom vsak večer od pol 7. ure naprej, v nedeljo pa tudi dopoldne od 10. ure naprej. — Kdor hoče užiti vesel predpustni večer, naj pride!

Ij Shod ljubljanskega krščansko-socialnega tobačnega delavstva. Včeraj je sklicalo Podporno društvo delavstva ljubljanske tobačne tvornice v Ljudskem Domu velik shod, ki ga je vodil predsednik društva tovariš Čatar. Na shodu sta govorila poslanca dr. Krek in Gostinčar. Shod je sklenil, da se nastopi za to, da dobi tobačno delavstvo izplačane vsaj tiste plače, ki so navedene v plačilni razpredelnici. Ker se glavno ravnateljstvo tobačne režije izgovarja, da ne more uvrstiti ljubljanske tobačne tvornice v tisti plačilni razred, v katerega bi morala biti ljubljanska tobačna tvornica vsled sklepa državnega zbora uvrščena, češ, da ne šteje Ljubljana dovolj prebivalstva, se vloži na deželni odbor vojvodine kranjske prošnja, da naj se vsaj Šiška priklupi Ljubljani. Poslanec dr. Krek je v svojem govoru osobito naglašal, da ko se urede po novi službeni pragmatiki dohodki državnega uradništva, je tudi neobhodno potrebno in le pravično, da se tudi državnemu delavstvu plače pravično urede in da se bodo za to naši poslanci z vso silo zavzeli.

Ij Slovo od mestne policije . . . S prvim aprilom se bomo poslovili od mestne policije in od vseh njenih dobrot. Marsikatera mogočnost na magistratu bo s prvim aprilom postala manjša. Nekaj ljubljanskega bo izginilo . . . Nekateri gospodje to čutijo, zato poizkušajo vsaj do prvega aprila rešiti, kar se od te oblasti še rešeti da. Neki gospod z magistrata je dal to nekemu Ljubljancu čutiti te dni na posebno občuten način. Mož ima po dnevu odlično funkcijo pri mestni policiji. Ni čuda, če se mož tudi izven svoje službe celo ponoči čuti, da je »nekaj od našega magistrata«. Kakor pa so časih nekateri Ljubljanci sitni, da visokosti najvišjih glav ne razumejo, tako se je te dni ponoči v neki ljubljanski kavarni zgodilo, da je neki Ljubljancu pokazal popolno nerazumevanje ustroja mestne policije in je to plačal na način, ki bi bil sposoben za opereto »Eno noč na ljubljanskem magistratu«. To se je zgodilo takole: Najlepši uradnik mestne policije je mislil v kavarni, da uraduje na magistratu in je oblastno povedal nekemu Ljubljancu nekaj, za kar ta ni imel prav nobenega umevanja. Ljubljancu je to gospodu pokazal na prav šumeč način. Priložil mu je klofuto. Sedaj se je pa pričela opereta. V privatni zabavi oklofutani policijski uradnik je Ljubljancu aretiral in hočeš nočeš je moral Ljubljancu na magistrat, kjer so ga zaprli in ga imeli v prijazni, dišeči luknji zaprtega do zjutraj! Šele zjutraj so na magistratu spoznali, da je za zasebno klofutanje na svetu druga oblast in da mestna policija ni za to tu, da bi za privatne zabave svojih uradnikov rabila mestne luknje. Ljubljancu so zjutraj milostno odslavili in mu izkazali dobroto, da mu za prenočišče niso nič računali. Naše ponižno mnenje pa je, da ne gre, da bi mestni policijski uradnik izven svoje službe mestne policijske zapore rabil za prenočevanje svojih »prijateljev«, zato bo prav, ako se od gospoda zahteva, naj za take prilike

mestne zapore vsaj za primerno odškodnino najame. Do prvega aprila je za to še čas!

Iz Ljubljano redok jubilej. Dne 12. svečana t. l. praznuje plačilni natak restavracije »Slon« v Ljubljani g. Josip Hendler za Ljubljano redok jubilej. Ta dan praznuje namreč desetletnico, odkar je plačilni natak pri enem in istem gospodarju. Naj bi bil g. Hendler vzgled drugim, da se že vendar enkrat vsaj nekoliko omeji epidemična nestalnost osobja v gostilniškem obrtu v Ljubljani.

Iz Občni zbor vdovskega in sirotinskega zaklada društva zdravnikov na Kranjskem se vrši v četrtek dne 30. januarja ob pol 7. uri zvečer v restavraciji »Zlatorog«, Gosposka ulica 3. — Dnevni red: 1. Letno poročilo odbora: a) predsednika, b) tajnika, c) blagajnika. 2. Volitev revizorjev. 3. Slučajnosti. — Dr. V. Gregorič, t. č. predsednik. — Dr. A. Praunseis, t. č. tajnik.

Iz Društvena statistika. V preteklem letu je bilo v Ljubljani 321 društev, in sicer 271 slovenskih in 50 nemških (leto poprej 301, in sicer 254 slovenskih in 47 nemških). Razšlo se je deset društev in sicer 8 slovenskih in dve nemški. V društvenem katastru so bila črtana 4 društva in sicer 3 slovenska in 1 nemško. Dovoljenih, a še ne ustanovljenih je bilo 6 društev in sicer 5 slovenskih in 1 nemško društvo.

Iz V Ameriko sta se včeraj hotela odpeljati Mato Turpolec iz Husaina pri Belovaru in Milan Görner iz Zbogovarja ter se s tem hotela odtegniti vojaški dolžnosti. Na južnem kolodvoru ju je pa službujoči stražnik aretoval. Izročili so ju sodišču.

Iz Umrli so v Ljubljani: Sestra Natalija Frančiška Hude, usmiljenka, 31 let. — Frančiška Štrukelj, delavčeva žena, 24 let. — Frančiška Merlak, kočarjeva žena, 46 let. — Urh Drinovec, hlapec, 83 let. — Katarina Jelovčan, bivša šivilja, 79 let. — Terezija Majzelj, zasebnica, 49 let.

Iz Čegav je cement? Te dni je v neki veži na Poljanski cesti našel hišnik tri vreče cementa. Lastnik naj se zglasti zanje pri policiji.

Iz Pobegnili sta prisiljenca 25letni Rudolf Kaiser iz Veldna in 18letni Jožef Jerina iz Planine.

Iz Pozor pred nakupom! V ponedeljek 13. januarja okoli 5. ure popoldne je ukradel izpred vile pod Rožnikom na Večni poti neznan tat perici velik zveženj perila z vozička med časom, ko se je mudila v vili. Tat se je menda obrnil proti Rožni dolini ali Šiški. V zvežnju je bilo razno perilo v vrednosti do 200 K. Razen nekaterih komadov je bilo zaznamovano s črkami: L. U.; D. U.; A. Z.; O. K.; V. K.

Iz Mestna zastavljavnica priredi tamesečno dražbo v novembru leta 1911. zastavljenih dragocenosti (zlatnine, srebrnine, draguljev itd.) in v januarju 1912 zastavljenih efektov (perila, blaga, strojev, koles itd.) dne 16. t. m. od 8. do 12. ure dopoldne v uradnih prostorih, Prečna ulica št. 12.

Glavni semenj za kože ter kožuho v se bode vršil v ponedeljek, dne 27. t. m., kot navadno v skladiščih tvrde »Balkan«, špedicijska in kom. deln. družba na Dunajski cesti št. 33.

VIHARNI ZNAKI V INDIJI.

Atentat na indijskega podkralja Hardinge je na Angleže s strahom vplival, posebno, ker je razpoloženje ljudstva precej revolucionarno. Dejstvo, da pripadajo zarotniki najvišji kasti — brahmanski, ki ma zelo velik vpliv na ljudstvo, je položaj Angležev poostriilo. Tajna zveza, ki je organizovala zaroto, je nacionalistiškega značaja. Brahmani si žele neodvisne Indije. Središče zarote je Bengalsko, kjer so že dvakrat napadli angleške vladne organe: leta 1902. in leta 1909. Ker Hardingov predhodnik Lord Minto pri Hindustancih ni bil priljubljen, jih je angleška vlada skušala s tem pridobiti, da je preložila sedež vlade iz Kalkute v starodavne Delhi. Toda vzrok nezadovoljnosti Hindustancev je ta, ker jim vlada ne prizna političnega vpliva. V indijskem tajnem svetu imajo sicer okoli 20 zastopnikov, ki pa napram 34 angleškim dostojanstvenikom nikdar ne morejo do prave veljave. Sicer pa je ta tajni svet le posvetovalni organ. Važno orožje v rokah nezadovoljnih je časopisje, ki mora zato v strogo angleško cenzuro. Največ si obetajo zarotniki od morebitnega konflikta Anglije z Rusijo in od domače vojske, ki broji do 150.000 mož, dočim je evropskih čet v celi Indiji samo 74.000. Če pristejemo k tem četam še milico, prostovoljce in pomožna krđela, znaša vsa vojna moč Anglije v Indiji 310.000 mož in 3700 angleških častnikov, kar pa za velikanško indijsko cesarstvo s 315 milijoni orebivavci ne zadostuje.

Štajerske novice.

š Celjski mestni proračun za leto 1913. izkazuje 390.091 K 56 vin. dohodkov in 570.174 K 49 vin. izdatkov, torej 180.082 K 84 vin. primanjkljaja. Ta proračun kaže vso mizerijo gospodarstva celjskih mestnih občancev. Občina ima namreč v mestni šparkasi maloženih blizu tri milijone kron, skoro eno tretjino vseh vlog. Lansko leto je najela 159.324 K posojila, letos ga namerava zopet najeti 262.400 K. Pri vseh mestnih podjetjih (Studentenheim, klavnična itd.) so same izgube. Od dolgov znašajo obresti na leto 105.078 K. Vseh davčnih dohodkov pa ima mesto 178.639 K in ker znaša mestna uprava hrenovni znesek 71.638 K, se izkaže, da vse mestne davščine komaj krijejo obresti in upravne stroške. Mesto ima cele kupe nepotrebnega uradništva, ki je tu samo za vzdrževanje puhlega celjsk. nemštva. Saj je značilno, da vsi ti uradniki ne smejo znati slovenski in mora mesto za prevode raznih »tujejezičnih« spisov plačati glasom praprčuna po 500 kron na leto. In vendar je mestna občina pri vsej gospodarski mizerosti razna nemška društva (Schulverein, Südmark itd.), silno radodarna. Ali ni že prišel čas, da tudi tu vladni komisar napravi red v interesu davkoplačevalcev?!

š Imenovanje. Distriktnim zdravnikom za okolico Celje in Šmartno v Rožni dolini s sedežem v Celju je imenovan po novi postavi zopet gospod dr. Anton Schwab. Nemški protikandidat dr. E. Friedrich je propadel. — Za St. Jurij ob južni železnici je imenovan gospod dr. Josip Ipavci. Ipavci opravljajo sedaj že stoisredno leto svoj zdravniški poklic v St. Juriju na južni železnici.

Le še par dni

bomo pošiljali »Slovenca«, onim ki ne store svoje dolžnosti kot naročniki-plačniki. Vsak naj se torej potruži, da nemudoma doloži naročnino za naprej. Kdor ne zmore celo ali polletne naročnine, pošlje lahko tudi samo enomesečno vsoto. Položnice so vsakomur na razpolago.

Telefonska in brzojavna poročila.

NOTA VELEVLAŠTI SE IZROČI DANES ALI JUTRI. — VELIKI OTOMANSKI SVET?

London, 14. januarja. Nota vevlasti se izroči v Carigradu danes ali najpozneje jutri. Nota je kratka, toda zelo energična in se takoj dotika bistvenega vprašanja. Vevlasti svetujejo Porti na jasen in nedvoumen način, naj preda Odrin Bulgariji in prepusti rešitev vprašanja egejskih otokov vevlastim. Drugih vprašanj nota ne omenja. — »Times« izve iz Carigrada, da se po izročitvi note vevlasti skliče pod predsedstvom velikega vezirja Kiamil veliki otomanski svet, ki bo sestavljen iz najvišjih civilnih in verskih dostojanstvenikov Porte, katerim se predloži vprašanje, ali naj se nota vevlasti sprejme ali naj se vojska nadaljuje. — »Reuter« dostavlja, da se je nota zakasnila zato, ker je Anglija predlagala nek važen dostavek, ki bi mogel na Turčijo odločilno v smislu miru vplivati. — Iz Carigrada dohaja vest, da je Kiamil paša sicer predlagal sklicanje velikega otomanskega sveta, toda s tem predlogom se ima baviti še ministrski svet.

NOTA SE PREDLOŽI ŠELE V ČETRTEK.

Carigrad, 13. januarja. Izročitev note vevlasti se je za en dan do dva zakasnila, ker je nemška vlada sestavila nekatere opazke, vsled česar se mora besedilo note zonet predložiti poslaniški konferenci v Londonu. Opazke Nemčije se ne nanašajo na meritum note, temuč le na obliko, glede katere Nemčija želi, da bila manj ostra. Na vsak način se pričakuje, da se nota izroči porti v četrtek.

BULGARSKO - RUMUNSKI SPOR JE IZGUBIL SVOJ NEVARNI ZNAČAJ.

London, 14. januarja. Včeraj se je vršil razgovor med dr. Danevom in rumunskim poslanikom Misujem. »Reuter« je po tem sestanku izvedel, da je Misu izjavil, da med Bulgarijo in Rumunijo ni nobene sporne točke, ki bi se ne dala z lahkoto rešiti. Dr. Danev se je po tej konferenci podal na zunanje ministrstvo in je pozneje sprejel nekatere srbske, grške in črnogorske delegate. — Poloficiozna glasila rumunske vlade dementirajo, da bi bila Rumunija proti Bulgariji kaj mobilizirala. V Bukareštu vlada splošno mnenje, da se bo rumunskim zahtevam ugodilo. Baje je predlagala kompromis Rusija. »New York Herald« trdi, da je

izvedel, da bosta obe državi svojo zadevo izročili haaškemu razsodišču.

KONFERENCA POSLANIKOV.

London, 14. januarja. Konferenca poslanikov se je zbrala včeraj v zunanjem ministrstvu.

POLOŽAJ GLASOM LAŠKEGA OFICIOZNEGA LISTA.

Rim, 14. januarja. Oficiozna »Tribuna« opisuje položaj v svojem uvodnem članku tako-le:

Skader in Janina sta odtegnjena kompetenci Turčije in balkanskih držav, pač pa tvori Odrin »punctum saliens« turško balkanskega razmerja. Nota vevlasti, ki dospe danes v Carigrad, ima bistveno ta smisel: Turčija naj Odrin odstopi in se zadovolji ostati azijska vevlast, za katero bodo garantirale vevlasti in jo bodo varovale Dardanelle in pred njimi ter pred malo azijsko obaljo ležeči otoki.

Vprašanje, ima li Bulgarija, ako dobi Odrin, odstopiti Rumuniji Siliistri, se bo vkljub alarmujočim vestem, da obstojajo obveznosti med Avstrijo in Rumunijo ter Bulgarijo in Rusijo, sporazumno rešilo, ker so vevlasti popolnoma edine in se od bulgarsko - rumunskega spora niso dale niti najmanj zmotiti.

Kar se tiče Albanije, obstoja memorandum balkanske zveze, projekt tripelentente in projekt trozveze. Poslaniki pa se vprašanja definitivno še niso lotili. Vprašanje odstopa Lovčena Avstriji ne obstoja v č in Lovčen ostane črnogorski, toda Skader bo povzročil med poslaniki še veliko diskuzij. Isto se bo zgodilo glede Stare Srbije. »Srbija je, izjavljajo, da bo svoje čete iz Drača odpklicala, to svojo žrtve nroglasila kot zaslugu in »titulus«, da ji ne bo treba doprinesiti še kaj žrtve ravno glede Stare Srbije. Duh zmernosti pa ni samo zasluga na srbski strani, ampak obstoja pri vseh prizadetih in je garancija dobrega uspeha.«

RUSKO-BULGARSKO RAZMERJE.

Sofija, 14. januarja. Poučeni krogi trdijo, da je misija finančnega ministra Teodorova, ki se je podal v Rusijo, da si zagotovi pomoč Rusije glede vseh peročih vprašanj, bila uspešna.

ALBANSKA ZADEVA.

London, 14. januarja. »Reuter« poroča, da so srbski, grški in črnogorski mirovni delegati izdelali izjavo glede Albanije, ki se izroči vevlastem.

PRIPRAVE NEMČIJE.

Pariz, 14. januarja. »Croix« izve iz Poznanja, da mesto mrgoli vojaštva. Glas, da hoče Nemčija vpoklicati dva rezervna letnika, se čedalje bolj širi. Nemčija koncentrira vojaštvo tudi ob francoski meji.

NA SRBSKEM NI MINISTRKE KRIZE.

Belgrad, 14. januarja. (Uradno.) Poročila listov v Pasičevem kabinetu in o krizi, ki je baje raditega izbruhnila, so čisto neutemeljena.

ODKRITOSRČNE BESEDE.

Dunaj, 14. januarja. »Großosterreich« objavlja članek, v katerem izvaja, da bo Albanija postala za Avstrijo in Italijo šlesvik-Holštajn. Avstriji ne ostane nič drugega, nego da se pripravi na vojsko z Italijo, da Albanijo zasede. Vlada je dolžna ljudstvo na neizogibnost te vojske pripravljati.

PRIPRAVE TURŠKE VLADE PROTI REVOLUCIJI V CARIGRADU.

Carigrad, 14. januarja. Vsled vesti, da nameravajo mladoturki v Carigradu uprizoriti revolucijo, je vlada ukarila obširne varnostne priprave. Pred Porto, vojnim ministrstvom in drugimi javnimi poslopiji so postirani močni vojaški in policijski oddelki. Včeraj je en konjeniški eskadron naglo jahal skozi Pero v Stambul. En bataljon pehote je zasdel Porto in bližnja poslopja. Preiskava še ni ničesar pozitivnega dognala. Kiamil paša je dobil veliko grozljivih pisem, ki ga pozivljajo, naj demisionira.

SESTANEK MED CAROM FERDINANDOM IN VELIKIM VEZIRJEM.

Berolin, 14. januarja. »Morgenpost« je izvedela iz Carigrada, da se je preteklo soboto vršil sestanek med carom Ferdinandom in turškim velikim vezirjem pri Cataldži, toda ni imel nobenega uspeha.

LAHI DEMENTIRAJO, DA MOBILIZUJEJO.

Rim, 14. januarja. Tukajšnji politični krogi dementirajo vest »Deutsches Volksblatt«, da hoče Italija mobilizirati 600.000 mož.

× × ×

DAVEK NA VŽIGALICE.

Dunaj, 14. januarja. V konferenci zastopnikov strank večine je finančni

minister izjavil, da je monopol vžigalic zazdaj s prevelikimi stroški združen, da pa hoče vlada uvesti davek na škatljice vžigalic in sicer na škatljice žvepljenih po 80 kom. in škatljice brezfosfornih po 60 kom. 2 vinarja. Davek bi nesel 15 milijonov kron na leto.

LJUBLJSKE DEŽELNOZBORSKE VOLITVE PRED DRŽAVNIM SODIŠČEM.

Dunaj, 14. januarja. Danes se je pri državnem sodišču obravnavala pritožba dr. Trillerja proti deželnozborskim volitvam v Ljubljani zaradi izven Ljubljane bivajočih volilcev. Razsodba se bo publicirala pojutritšnjem.

LUZZATTO-LENASSI.

Gorica, 13. januarja. Razsodba v procesu proti Luzzattu in Lenassiju zaradi kraha Bance popolare se izreče v četrtek.

DUELI GROFA TISZE.

Budimpešta, 14. januarja. V občinskem svetu se je vložila interpelacija na mestnega glavarja, zakaj policija ni preprečila duelov grofa Tesze, ki so se po listih naprej napovedovali in ki so zločin kakor so zločini pretepi apashev. Glavar je odgovoril, da policija za duele ni vedela (!).

LUKACS.

Budimpešta, 14. januarja. Ministrski predsednik Lukacs je odpotoval v Lovrano.

ŠPANIJA IN VATIKAN.

Madrid, 14. januarja. V kratkem se imenuje bivši minister Calbeton za poslanika pri Vatikanu.

VELIKI KNEZ ZADET OD MRTVOUDA.

Peterburg, 14. januarja. Velikega kneza Nikolaja Nikolajeviča, carjevega generalnega adjutanta, je zadel mrtvoud. Veliki knez je carjev bratranec, star 57 let. Njegovo stanje je opasno.

AMERIKANSKI ŠTRAJK.

New York, 14. januarja. Včeraj so stavkujoči krojači uprizorili štrajkovsko paradu. V sprevodu, katerega se je udeležilo 100.000 oseb, je igralo 6 godb. Nemir je bil velik. V soboto stopijo v štrajk kuharji in natakariji po hotelih.

SMRTNA NESREČA NA LOVU.

Lvov, 14. januarja. Včeraj se je pri lovu grofa Skarbeka sprožila puška v obraz posestniku vitezu Serbatowskemu tako, da je kmalu nato umrl.

Razne stvari.

K preiskavanju mleka. Pritožbe proti neenotnemu in netočnemu postopanju pri preiskavanju mleka so se zadnja leta tako množile, da je notranje ministrstvo sklenilo temu odpomoči. Imenovalo je poseben kolegij strokovnjakov, ki bo na zahtevo strank pregledal in proučil izvide o mlečnih preiskavah. Naloga tega kolegija je tudi, da natančno določi, katere lastnosti mora imeti mleko, ki je za konzum namenjeno. Dozdaj namreč v tem oziru ni bilo trdnih pravil in se je večkrat zgodilo, da je bil v enem slučaju prodajalec zadržanega mleka kaznovan, v drugem slučaju pa oproščen, dasi je preiskava dognala ene in iste pomanjkljivosti, oziroma napake. Sestavo strokovnjakega zbora je torej le pozdraviti, samo škoda, da se poleg znanstvenikov ni poklical vanj kak praktičen strokovnjak, ki bi kolegiju lahko v mnogih slučajih lahko marsikaj pojasnil, kar učenjakom ni in ne more biti znano. Treba je pomisliti namreč le na velike izpremembe, ki jih v mleku povzročijo sprememba krme in druge okoliščine; tako bi se v mnogih slučajih pojasnilo, da proizvajalec ni sam in nalašč zakrivil nedostatkov mleka. Na vsak način bi spadal v kolegij tudi praktičen strokovnjak.

Oko si je izteknila na ženski klobučni igli na Dunaju neka ženska, ko je stopila v električni voz, kjer je stala neka dama z velikim klobukom in še daljšimi iglami. Ni sicer, da bi predpisovali damam, kakšne igle naj nosijo, a take grozovite sulice, kot se tupačnam vidijo, so za občinstvo v resnici nevarne.

Pokopan hoče biti poleg svojega psa. V Lancashiru je nedavno umrl bogat veleposestnik in zapustil 10 milijonov mark vredno premoženje. Ko so odprli njegovo oporoko, so našli v njej njegovo zadnjo željo, potrjeno po notarju, ki se je glasila, da naj njegovo truplo sežgo, pepel pa spravijo v srebrno urno in pokopljejo na istem mestu, kjer je nedavno pokopal svojega psa »Pompeja.« Mestni bolnišnici je zapustil 40.000 mark pod pogojem, da uprava poskrbi, da se njegova zadnja želja izpolni in oba grobova skozi sto let držita v redu

Velikanska cesta okoli Pariza. Pariški mestni svet je sklenil, da izpremeni pariške utrde, ki jih bodo podrlji, v 250 metrov široko in 33 kilometrov dolgo cesto z vrtovi in z igrališči. Nova cesta bo stala 300.000.000 frankov.

Španski infant Ferdinand ponesrečil. Španski infant Ferdinand je 13. t. m. jutraj jezdil k strelnim vajam na Campo del moro. Ko je jezdil mimo garde, ki mu je izkazala predpisano parado, je konj poskočil in vrgel infanta raz se. Infant si je zlomil levo roko.

Ponesrečeni ladji. V viharju se je potopil danski parnik »G. Koch«, ko je vozil iz Kristanije v Bruntiš. Vtonilo je 7 mož, kapitana in 12 mornarjev so rešili. — Pred pristaniščem Halifax je zavezil parnik Uranium na skalo in se potopil. 800 potnikov so rešili.

Dvoboj dveh šolarjev. V Maku sta se dvojevala šolarja Jožef Torda in Aleksander Fekete. Samokresa sta izmaknila mlada duelanta svojima očetoma. Fekete je bil nevarno ranjen.

Strasna železniška nesreča, dva mrtva, 40 ranjencev. V bližini Birminghama je zavezil v megli brzovlak v osebnih vlak. Dva voza osebnega vlaka sta popolnoma razbita. Mrtvi sta dve, ranjenih pa 40 oseb.

Pžar v ruskih petrolejskih vrelcih. Goreti so pričeli petrolejski vrelci tvrde Ahverav v Grosniju. Požar se je razširil tudi v petrolejske vrelce tvrde Spiess.

Tvorniški požar v Belgradu. Pogorela je belgrajska tvornica bratov Illig. Škode je 250.000 dinarjev.

Vlom v sarajevsko katedralo. V sarajevski katedrali je nekdo vlomil v tabernakelj in ukradel monstranco z Najsvetejšim. Tatu še niso dobili.

Berača roparja. Iz Palerma poročajo, da sta prišla dva s puškami oborožena berača k posestniku Nasu in ga prosila kruha. Ko se je Nas obrnil, da gre po kruh, sta ustrelila posestnika, njegovega sina in nekega policista, ki ju je zasledoval.

Dinamitni napad na ženo. V Stockholmju je hotel neki pijanček umoriti svojo ženo in svoja dva otroka. V stanovanju je prinesel dinamično patro, ki jo je zažgal. Učinek eksplozije je bil strašen; pijanček je bil raztrgan v drobne kosce in hiša je nevarno poškodovana. Ženo in otroka so rešili.

Poizkušeni samour igralka. Nevarno je obolela igralka češkega gledališča v Pragi Ana Sedlacek, ki se je hotela zastrupiti.

Samomorci na Dunaju. V l. 1912 se je umorilo na Dunaju 1558 ljudi; od teh je bilo 931 moških in 627 ženskih. V l. 1911 jih je bilo 1460. Dunaj kaže torej v tem oziru jako žalostno sliko.

Dokaz sposobnosti za postrežke uvedejo na Dunaju, kjer je ta stan začel jako propadati in šteje samo še 700 mož. Postrežki sami so mnenja, da jim treba mladih, svežih moči, da se bo stan obdržal in poživil. Zato so se sporazumeli z dunajskim magistratom, da se bodo v bodoče izdajale koncesije le pod naslednjimi pogoji: Maksimalna starost je 45 let; zahteva se krajevno znanje, pismenost, vsestransko in popolno zanesljivost in avstrijsko državljanstvo. Na tej podlagi se bo izdalo 100 novih koncesij.

Pameten delavski sklep. Severnočeški delavski list »Podkrkonške Rozlidy« poroča iz Kraljevega Gradca: »Izvršilni odbor stranke je v sporazumu z zastopniki organizacije odpovedal plesno veselico, ki je bila nameravana za 11. januar. Odpoved se je sklenila z ozirom na sedanjo industrijsko krizo, ki ima zlasti v tekstilni industriji strašne posledice. Izvršilni odbor prosi delavstvo, da se vzdrži tudi vsakoršnih drugih za dobičkom stremečih veselice.« Na drugem mestu prinaša navedeni list naslednje naznanilo: »V današnjih za industrijo tako kritičnih časih, ko delavstvo dejansko s strahom gleda v bodočnost, se je v mnogih krajih sklenilo, da se predpustom ne bodo prirejale nikakoršne veselice, ali pa vsaj v najmanjšem obsegu.«

Najbogatejše žene. 70letna Hetty Green ima za 300 milijonov premoženja; znano je, da je v finančnih podjetjih noben ne prekosi. Približno toliko je po svojem možu podedovala gospa Russel Sage. Gospa Anne Wightman Walker je svojemu očetu pomagala zbrati premoženje v vrednosti 600 milijonov; po njegovi smrti je celo prešlo v njene roke. Kot najbogatejša dedinja Velike Britanije velja mejna grofica Graham, edina hčerka pok. vojvode Hamiltonskega. Poleg ogromnega drugega premoženja je podedovala velika posestva na arrankem otoku. Njeno premoženje presega 100 milijonov mark. Njena stara mati je bila hči velikega vojvode Badenskega in sestričina Napoleona III. Med najbogatejših žene Anglije spada tudi baronica Eckard-

stein, ki ima približno za 100 milijonov premoženja. Vojvodinja Roxburghe izvira iz družine, v kateri so bogate žentive vedno igrale veliko vlogo. Njen brat je poročil hčer na »Titanicu« ponesrečenega milijarderja Astorja, njena sestra je oženjena s Korneelijem Vanderbiltom, druga sestra pa se je poročila z Mihaelom Herbert, bratom lorda Pembroke in lady Grey. May Ogden Goelet — to je njeno družinsko ime — je skupaj s svojim bratom po očetu podedovala premoženje 160 milijonov. Razun tega je še po materi podedovala mnogo milijonov, tako da je njeno premoženje doseglo 100 milijonov mark. Leta 1903 se je poročila z vojvodo Roxbughe.

Ukradena učiteljeva ura. Dunajski listi poročajo: Neki mlad idealen učitelj na Dunaju je nekega dne pogrešil svojo uro, ki jo je imel v šoli na mizi. Že je hotel izvršiti telesno preiskavo med učenci, ko se je spomnil, da bi tako javno osramočenje lahko zelo slabo vplivalo na mladega tatu. Zato je vsako preiskavo opustil, otrokom povedal, kaj se je zgodilo in poudaril grdobijo čina. Rekel je, da ne mara vedeti, kdo je to storil. Čez tri dni bo vsakega posebej spustil v razred, pa kdor je ukradel uro, naj jo položi na mizo. Rečeno, storjeno; učiteljevo postopanje je imelo uspeh. Toda kakšna so bila učiteljeva čustva in njegovo lice, ko je namesto ure našel na mizi — zastavni listek!

Razstava reklame. V Westminsteru v Londonu so otvorili razstavo, ki kaže sredstva in zgodovinski razvoj reklame. Kot pradedi današnjih inseratov moramo smatrati onega moža, ki je l. 1658. prišel na misel, da je v častiljivem listu »Mercurius politicus« objavil oglas, v katerem je naznanil, da je uvedel na Angleško novo blago: »izvrstno in od vseh zdravnikov priporočeno pijačo, ki ji Kitajci pravijo »čai«, drugi narodi pa »Tay«, t. j. čaj. To novo pijačo je mož točil v neki majhni izbi blizu borze; da bi stvar razglasil in privabil še več gostov, mu je padlo na um, da bi se poslužil časopisa. Gotovo se mu niti sanjalo ni, da je s tem uvedel novo industrijo, ki se je razširila in razcvetela po vsem svetu tako, da preživlja danes na milijone ljudi. Glavni razvoj in napredek reklame se je začel sredi 19. stoletja in polagoma obvladal vse pridobitne panoge. Samo na Angleškem daje reklamna industrija zaslužek nad 100.000 osebami; samo inserati vržejo na leto baje 2 milijardi kron kosmatega dohodka. Na razstavi se natančno vidi razvoj reklame; silno velik je razloček med prvotnimi in sedanji modernimi inserati in lepaki. Razstava pravi, da je reklama postala najvažnejši pripomoček mednarodne trgovine.

Okameneni med. Ameriški rudokopni večak Ferry je v svoje strokovne svrhe potoval po Mehiki. 90 milj južno od mesta Chihuahua je prišel v dolinsko kotlino, ki so jo od vseh strani obrobale tropične rastline. Obdajajoče jo skale so očividno apnenčeve formacije; vsaka skala pa je imela streho iz umazano bele, svetlikajoče se snovi. »Dal sem Indijancu, ki me je spremljal,« tako piše Ferry, »svoj nož, da odseka nekaj te snovi. Ko sem zgornjo rumenkasto plast obrisal, se je pokazala bela tvarina, ki se ob straneh, kjer je bila odsekana, svetlikala v solncu. Vzel sem kosček v usta in okus je bil tako sladak, da še nikdar kaj tako sladkega nisem okusil. Bil je med, okamenen med! Stvari se ne morem drugače razlagati, kakor da so čebele v pradavnem času nosile svoj med v razpokline skal, ki se je kasneje pod vplivom plinov strdil kakor kamen, ali na drevesa, ki so kasneje okamenela. Nisem strokovnjak v tej znanosti, toda po mojem mnenju je bilo treba mnogo tisoč let, da se je napravil ta naravni »kandisov sladkor«. Ferry je stvar predložil strokovnjakom, da jo preiščejo.

Hotel s postajo za letalne stroje. V Filadelfiji nameravajo zgraditi hotel, na čegar strehi bo postaja za letalne stroje. »Technical World Magazine« priobčuje naslednje podatke: Gre za ogromen hotel, čegar srednja strešna ploskev bo tvorila postajo za letalne stroje. Zgradba bo po višini presegala vse druge hiše v sosedstvu, tako da letalcem ne bo treba izvajati kakih težkih okretov. Pristaniška ploskev je prostrana dovolj, da lahko pristane vsak zrakoplov. Ploskev bo 50 metrov dolga in 16 metrov široka; na enem koncu bo priprava, da se bo ploskev s pomočjo strojev lahko še podaljšala, in sicer za 25 metrov, tako da bo dolžina znašala 75 m. Ploskev bo obdana z vrvmi in vrečami peska, da se v slučaju, ako bi letalec ne mogel o pravem času ustaviti aparata, za brani nesreča in obenem onemogoči hudo poškodovanje aparata. dve ogromni dvigali bosta razložene aparate spravljali na zemljo, na streho pa dvigali automobile. Še malo bo manjkalo, pa bi mogli letalci s svojim aparatom naravnost v — svojo sobo.

Društva.

lj »Društvo slovenskih profesorjev v Ljubljani« si je izvolilo na obnem

zboru dne 28. decembra 1912 sledeči odbor: Prof. dr. Jakob Zmavc, predsednik; prof. Anton Jeršinovič, podpredsednik; prof. dr. Valentin Kušar, blagajnik; prof. dr. Rudolf Molč, tajnik; profesorji dr. Jožef Debevc, Jožef Kožuh, dr. Jožef Kržišnik, Ljudovik Lederhas, Fran Jeran, odborniki; profesorja dr. Fran Ilešič in dr. Jožef Šmajdek, namestnika.

— **Občni zbor društva c. kr. geometerov na Kranjskem** se je vršil pretečen nedeljo v Ljubljani. Predsednik gospod geometer Fr. Zupančič pozdravi vse navzoče. Posebno pa gospoda ravnatelja pl. Jezierskiga, ki se je vedno pokazal kot zvesti zagovornik stanovski in društvenih interesov in ki je slavil v pretečenem letu štiridesletnico svojega službovanja. Nato predlaga gospod geometer Hočvar, da se dnevni red v toliko izpremeni, da se postavi odborov predlog, izvolitev gospoda ravnatelja pl. Jezierskiga častnim članom, kot prva točka. Soglasna izvolitev in dolgotrajno ploskanje je bilo priča, kako priljubljen je gospod ravnatelj med svojimi podrejenimi geometri. K izvolitvi in k njegovi štiridesletnici mu častita v imenu vseh geometerov predsednik gospod Zupančič. Vidno ginjen se zahvali gospod slavljencec za izkazano mu čast in po deputaciji mu podeljeno spominsko plaketo. Nat osledi poročilo predsednika. Glavno delo je bila pragmatika, ki jo je društvo vedno z vneto zasledovalo. Tajniško in knjižničarjevo poročilo poda gospod Hočvar, blagajniško pa gospod nadgeometer vitez pl. Gspan. Ustanovil se je znanstveni odsek, čigar naloga bo, zbirati gradivo o agrarskih operacijah in novomeritvi. Zvečer se je vršil sestanek na čast gospodu ravnatelju v Prešernovi sobi restavracije »Novi svet«.

Hiranje - reditev.

Proti hujšanju po boleznih vsled slabega teka ali podobnega, se mora na vse načine boriti. Kdor se v teh trenutkih ne oprime Scottove emulzije, pride, kakor je že pokazala mnogokratna izkušnja, v dveh ozirih hitreje do cilja. Najprej povzroči

SCOTTOVA EMULZIJA

stalen dober tek, vsled česar se toliko več je, kar že samo ob sebi povprešni ojačenje. Drugič je pa Scottova emulzija nenavadno redilna in povzroči že sama v kratkem času ojačenje in reditev. Ker se Scottova emulzija prireja iz izključno najčistejših in najboljših surovin, in učinkuje skoziškoz zanesljivo, si je pridobila svetovno priznanje kot najboljša emulzija iz ribjega olja.

Cena originalni steklenici je 2 K 50 v. Dobí se v vseh lekarnah. Kdor pošlje 60 v. v znamenju na SCOTT & BOWNE. G. m. b. H., Dunaj VII., in se skl. čuje na ta časopis, dostavi se mu ena posiljatev potom leker. e za poskusnjo.

Iščemo dobrega in zanesljivega 150

odjemalca za mlečne izdelke:

čajno maslo, skuto in oddajo mleka.

Mlekarstva v Mlinavsi šte. 3, p. Grosuplje, Dolenjsko.

Št. Janžki premog

na dom dostavljen:

1 vreča, 50 kg v kosih K 1'45

1 vreča, 50 kg orehovca „ 1'25

Pri odjemu 1000 kg ali več, 10 vinarjev za

148 100 kg manj.

Prodajalna pisarna: Dalmatinova ulica št. 5

Naznanilo.

Slavnemu občinstvu vljudno naznanjam, da sem z današnjim dnem zopet prevzel dobro znano restavracijo

„hotel Vega“ u Spodnji Šiški

ter zagotavljam velečenjenim p. n. gostom iz Ljubljane in z dežele, da bodem strogo pazil na točno in najboljšo postrežbo ter bom vedno skrbel za dobro pijačo in izbornu kuhinjo. Za mnogobrojni obisk se priporoča z vsem spoštovanjem

Anton Maver,

restavrater hotel „Vega“, Spodnja Šiška pri Ljubljani.

Javna zahvala zavarovalnici „Janus“

Zahvaljujem se tople zavarovalnici „Janus“, da mi je ta brez vsake ovire kapital, za katerega je bil moj umrlji soprog le kratek čas zavarovan, takoj brez vsakega odbitka izplačala. Priporočam vsakemu najtopleje ta zavod in priporočljiva je tudi zavarovalnina za preskrbo družine.

Marija Fiedler s. r.
Maribor, Karčevina 157.

Maribor, 10. prosinca 1913.

153

Trezen mašinist

za benzin motor se takoj sprejme v stalno službo, Lončarič, Streliška ulica 31.

157

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m, sred. tlak 736.0 mm

Dan	Cas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm
13.	9. zveč.	737.2	-3.7	sl. zah.	oblačno	
14.	7. zjut.	738.4	-3.8	sl. jug	oblačno	0.0
	2. pop.	738.2	-2.3	sl. jvzh.		

Srednja včerašnja temp. - 4.3°, norm. - 2.6°

Kri! Istočasno okusen zajtrk, južna, 50% prihranek!

Moč! dosežejo oni, kateri mesto kave, katere razburja živce, čaja in sladne kave, katere nista redilna, ki so samo sredstvo, da dobe barvo, pijejo sladni čaj, pripravljene po dr. pl. Trnkoczyju, kateri je znan v trgovini pod imenom **SLADIN**. Ne sme se pa istega zamenjati s sladno kavo, katere po zgajni izgubi na redilni vrednosti. Povsod 1/2 kg zavoj 60 v. Tudi pri trgovcih. Po pošti pošlje najmanj 5 zavojev za 4 krome franko, poštni zaboj 5 kil, 10 K franko, lekarnar Trnkoczy v Ljubljani, na Kranjskem. Ta lekarnar je svojih osom otrok zredil s sladnim čajem. Vsaka mati, katere posnema ta zgled, mu je hvalezna. Ta prehrana stane polovico manj, kakor z moko za otroke i. dr. Ako se že pri dojenčkih dosežejo krašni uspehi, temvečji so uspehi pri odraslih ljudeh, in pri bolnikih, rekonvalescentih, in na pomanjkanju krvi trpečih itd. Donarocila, katere okus, učinek in cenost sladnega čaja hvallijo, so na boljša priporočila. Glavne zaloge na Dunaju: lekarnar Trnkoczy: Schönbrunnersgasse 100, Josefstadtstrasse 25, Radetzkyplatz 4. V Gradcu: Sackstrasse 4. 19

Moderno urejen

umetni in valjni mlin

na Kranjskem, ležeč v bližini železnice, s trajno vodno močjo, velikimi skladišči z dobro ohranjenim hišnim in gospodarskim poslopjem, živinskimi in svinjskimi hlevi ter veliko ekonomijo se ceno proda ali da v najem. Prijazne ponudbe pod šifro „Moderni mlin 130“ na upravo tega lista. 130

Po svelu.

Smrt pri šnopsu. Brata Jurij in Filip Pavić v Ivanovcih v Džakovskem okraju na Hrvaškem sta se vedno prepirala in pretepala med sabo. Te dni sta šla nekega jutra skupaj v vaško krčmo na šnops. Ko sta se ga nalezla, sta se takoj začela zopet prepirati; pri tem je Filip z nožem sunil Jurija, nakar je ta zgrabil za sekiro, ki jo je imel s sabo in udaril z njo Filipa s tako silo, da ga je pobil na tla in je Filip še tisti dan umrl. 38letnega brata ubijalca so zaprli.

Ameriški milijonarji za dobrodelnost. Londonski listi poročajo, da so ameriški milijonarji v minolemu letu 1912 darovali v dobrodelne svrhe 1600 milijonov kron. Na prvem mestu stoji Pierpont Morgan z 250 milijoni; toliko so namreč vredne umetnine, ki jih je daroval newyorškemu muzeju za umetnosti. Potem prideta Carnegie in telefonska družba »Bell«, vsak s 50 milijoni za bolnišnice, ustanove in visoke šole. Gospa Robert Carson je razdelila 25 milijonov, stotnik John Martin 22 milijonov, John D. Rockefeller 15 milijonov. Gospa Karolina Neustadter, po rodu Dunajčanka, je podarila 9 milijonov; vdova Harriman 5 milijonov in ravno toliko vdova po svetovnoznanim skopuhu Russel-Sageju. Po 5 milijonov je darovalo še 18 drugih bogatašev.

Ricciotti Garibaldi se je vrnil v Rim. Njegova »legija« se je razšla. Garibaldinci si tudi topot na Grškem niso spletli venčev slave. Ti vitezi žalostne postave naj drugi s svojim generalom vred raje ostanejo doma. Nasproti sotrudniku »Tribune« je Ricciotti Garibaldi pravil, da je s svojimi stotinami proti volji grškega vrhovnega poveljnika napadel neko utrdbo, toda turška premoč jih je vrgla nazaj. 200 njegovih ljudi je bilo ranjenih, ostali so — pobeželi. Garibaldi trdi, da njegovo moštvo ni hotelo letati za helenskim banditi; svojo nalogo smatra za izpolnjeno, ker je Grški izkazal simpatije v smislu Mazzinijevih idej.

Nesreča na lovu. Iz Schwarzenaua se poroča, da je bil ondi na lovu ponesreči ustreljen grof Widhold Sporcevski. Nekemu lovcu se je ob grmičevju sprožila puška in strel je zadell grofa, ki se je mrtev zgrudil.

Pnevmatičen obračalec not. Alfred Braun v Zagrebu je iznašel napravo za obračanje not, ki je že v vseh kulturnih državah patentirana in ki je v vseh glasbenih krogih vzbudila največje zadovoljstvo. Braunov pnevmatični aparat deluje popolnoma precizno na pristisk z nogo; vselej obrne samo en list brez vsake druge pomoči in je vseeno, ali je oblika z notami debela knjiga, tenak zvezek ali pa samo posamezni listi. Godbeniku ni treba pri obračanju not prav nič rabiti roke in zato tudi ne prekiniti sviranja. Velika prednost aparata, ki ga je po Braunovem načrtu izvršil orglarski mojster Skopek v Zagrebu, je tudi njegov majhni obseg.

Dogodbica s kinematografom. V Lyonu se je z velikimi slovesnostmi vršila poroka hčere tamošnjega bogatega tovarnarja svile Bouchemarda. Tovarinar je hotel svoje goste na poseben način presenetiti ter je dal tajno ženitni izprevod kinematografično posneti. Po slavnostnem obedu se dvorana stemni in kinematografična predstava se prične. Naenkrat prekine tihoto ženinov vzklik: »Ampak Suzana!« (tako je bilo nevesti ime) in pred gosti se razvija slika, kako mlada nevesta na skrivaj vroča nekemu gospodu — ki pa ni bil ženin! — drobno pisemce. To je bilo res presenečenje, samo ne ravno prijetno za prizadete; svatba se je končala — z ločitvijo.

Nov stomilijonski dar Carnegiejev. Carnegie je zopet podaril 120 milijonov v razne dobrodelne namene ter se izjavil pripravljenega, da stopi na čelo odboru, ki bi zbiral darove za balkanske reveže.

Brivski davek v Skadru. »Corrieru della Sera« poroča njegov dopisnik iz Skadra: Poveljnik Riza beg skrbno pazi na to, da vsak stan in vsak posamezen podanik po svojih močeh doprinese k brambi mesta. Njegovo oko je padlo tudi na brivce, katerim je naložil po 20 parov vojnega davka od vsakega moškega, ki ga obrijejo; ako je pa kdo tako nečimeren, da se da tudi strič, se pa davek zviša za nadaljnih 10

par. Ta davek morajo plačevati brivci sami. Tem pa seveda ni bilo všeč in marsikateri je hotel Rizo za davek na ta način oplahitati, da je zaprl brivnico in hodil k naročnikom na dom ali jih je pa sprejemal v svojem zasebnem stanovanju. Pa so se uredili. Davčni uradniki so namreč nato zahtevali davek od vsakega moškega, ki je prišel k brivcu na dom in od vsakega pota brivca v kako drugo hišo, pa naj so bili to tudi le navadni prijateljski obiski. Končno so se brivci udali, odprli zopet svoje brivnice in sedaj plačujejo davek — radi ali neradi.

Proti mušji nadlegi. Mesto Wilmington v Arkanzasu je veliko trpelo vsled muh, ki so kar v celih oblakih zasedle mesto. Širile so se vedno bolj razne kužne bolezni, zlasti tifus. Ko je bilo enkrat mestni upravi vsega tega preveč, se je odločila za radikalno sredstvo proti muham. Štirikrat zaporedoma so polili vse ulice, ceste in trge s smrdljivo lesno kislino. Vspeh ni zaostal: v mestu se ni pokazala več nobena muha. Obenem so pa tudi pojednale kužne bolezni in končno skoro popolnoma izginile, tako da v tem oziru menda nobeno mesto na svetu ne more tekrovati z Wilmingtonom.

Francozi za srbske ranjence. Akcionariji francoskega društva borskih rudnikov v Srbiji so na svojem običnem zboru, ki se je te dni vršil v Parizu, sklenili, da društvo daruje 100.000 dinarov za ustanovitev invalidnega fonda v Belgradu. Že prej je društvo darovalo: Srbskemu Rdečemu križu 10.000, odboru za pomoč svojcem vojni obvezancev 6000 in Narodni Obrani 6000 dinarov, vsega skupaj torej 122.000 dinarov.

Občni zbor Slovenske šolske matice.

je zboroval 28. decembra v Mestnem Domu. Predsednik, ravnatelj Schreiner ga otvoril ter pozdravi zborovalce. Društvo je v prvi vrsti literarno delovalo. Nameravano potovanje na jug se je moralo radi kolere odpovedati. Zelo dobro pa je uspel po društvu prirejeni nadaljevalni tečaj. Mogoče se prihodnje leto priredi potovanje na jug. V našem društvu je združeno vse slovensko učiteljsstvo in je vodi edino načelo: napredovanje slovenske šole. Zadovoljivo je število udov. Društvo, kakor se mu zdi, premalo bobna. Pisatelj je veliko, podpore pa je premalo. Gledati se bo moralo na to, da se še večje število udov pridobi. Spominja se umrlih družtenih članov dr. Sketa, Apiha, Orožna in Koprivnika. — Nato predava dr. Karel Oswald o pedagoški in psihološki izobrazbi učiteljstva. Glavne misli dovršenega predavanja so: vzgojitelj prevladuj predmet, ki ga poučuje. Ni dovolj, da je učitelj izobražen v svoji stroki, marveč stremiti mora, da se izobrazi tudi o načinu poučevanja. Graja, ker se pedagogika ne poučuje dovolj niti za vzgojitelje srednjih šol in niti ne na učiteljskih. Potrebna je zato samopomoč. Naj se priredi tečaj, na katerem bi se o pedagogiki predavalo.

Tajnik dr. Ljudevit Pivko (Maribor) poroča o podrobnem delu društva od 28. decembra 1909 do 28. decembra 1912. Sej je imel odbor 9. Knjig je izdalo društvo 12 in sicer: Pedagoški letopis 1910, 1911, 1912; nadalje: A. Vales, Kemični poizkusi; L. Lavtar, Ukoslovje računanja, 2. in 3. del; dr. L. Pivko, Zgodovina Slovencev, 2. in 3. del; dr. Jos. Zupančič, Zrakoplovstvo; ravn. Glavacki, Botanika 1. del; Hauptmann, Ukoslovje fizike; Kukovec, Domovinslovje. Knjige se tiskajo v 2500 izvodih. Članov ima Slovenska šolska Matica okroglo 1800. Nanovo je založilo društvo »Spominske liste«. Odbor je pridobil mnogo novih poverjenikov. Luznar predlaga, naj se za vsak sodni okraj pridobi poverjenik. Profesor Wester poroča, da bo Družba sv. Mohorja izdala slovenske klasike. Tajnikovo poročilo se je vzelo odobruje na znanje. Odobri se nato blagajniško poročilo (premoženje znaša 3643 kron 94 vin.). Pri volitvah je bil izvoljen za predsednika ravnatelj Schreiner, za štajersko sta bila izvoljena za odbornika nadučitelj Černe in profesor Pirc, kot namestnik dr. Pivko, za Kranjsko se izvolijo za odbornike Krulec, Dimnik in Vida Zupančič ter Gabršček, za namestnika

dr. Ilešič, za Goriško in Koroško za odbornika Bežek in Finžgar, za namestnika nadučitelj Košir, nakar se je občni zbor zaključil.

Balkanska povest. Leta 1910. je izšla lepa povest iz balkanske zgodovine: »Vstaja Škenderbegova«. Cena samo 60 vinarjev, vezano 80 vinarjev. — Knjiga opisuje delo in življenje velikega krščanskega junaka Škenderbega, sina epirskega kneza, ki se je proslavil v zgodovini in o katerem se ravno sedaj obliki vojske na Balkanu vsak dan čuje. Škenderbeg je pod sultanovanjem Murata II. prišel na turški dvor, kjer je vsled svojih velikih zmožnosti in osebnosti neustrašenosti bil imenovan celo vojskovodjem. Baval se je pa vedno z mislijo, kako bi osvobodil svojo po Turkih podjarmljeno domovino, kar se mu je v zvezi z ogrskim junakom Hunjadijem tudi posrečilo. Pri tem je tudi rešil prekrasno Hunjadijevo hčer, katero so Turki zajeli in jo poslali v sultanov harem.

Škenderbeg je vzor krščanskega junaka, ki gori domovinske ljubezni in se ne ustraši nobenih žrtv in bojov, da reši svoj narod. Baš sedaj, ko vre mogočno narodno gibanje med Slovenci, bo vsak bral to krasno povest z velikim veseljem in še večjim navdušenjem.

Knjiga nudi velik vpogled v zgodovino balkanskih narodov in se dobi v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

Vojska na Daljnem vzhodu. Uredil dr. Evgen Lampe. Ta bogata in lepo ilustrirana knjiga, ki opisuje rusko-japonsko vojsko, je še danes zelo poučno in koristno berilo. Naše ljudstvo sploh rado bere vojne dogodke, a ti so še posebno zanimivi, ker opisujejo eno najljutejših vojsk, kar jih je v novejšem času bilo. Sicer pa boj za daljni vzhod še nikakor ni končan, in kakor kažejo vsa znamenja, bo Rusija v Aziji v doglednem času zopet po orožju posegla, da zagotovi svojo posest ob mejah Kitajske in Japonske. Zato je pro-uevanje vojske leta 1904/05 tudi še zdaj velikega pomena. Cena knjige je 4 K 80 vin., vezano 6 K. Dobi se v »Katol. Bukvarni« v Ljubljani.

Naravna

Bilinska kislavoda

najbogatejši alkalični (natron - lithion) kisec na Češ'em. Izborna cietetčna namizna pijača. O vrednosti bilinske izvolite vprašati hišnega zavarnika. 3851

Sprejme se

strojnik

v velikem industrijskem podjetju na Spodnjem Štajerskem.

Ponudbe pod šifro »Strojniki 133« na upravo tega lista.

Sprejme se deček poštenih starišev in v starosti od 16 do 17 let za

mesarskega vajenca

na Gorenjskem. Nastop takoj. Ponudbe pod šifro »Vajenec št. 129«.

Izgotovljene obleke

za moške in otroke v veliki izbiri po zmerni ceni v manufakturni trgovini

Ljubljana Pri Škofu zrau. škofije

Razpisuje se služba

organista in cerkvenika

pri župni cerkvi na Koroški Beli na Gorenjskem. Plača 800 kron, prosto stanovanje in postranski dohodki. 106

Sladni čaj - znamka SLADIN

Kri! 50% prihranka in okusen zajtrk, južina! dosežejo oni, ki namesto kave, čaja, kakao, sladne kave, pijejo **sladni čaj**. Ako se ga uporablja pri dojenčkih namesto moke za otroke, so otroške bolezni manj nevarne. — Je za polovico cenejši. Dr. pl. Trnkóczyjev sladni čaj ima ime **Moč!** Sladin in je vedno bolj priljubljen. Povsod 1/4 kg zavoj 60 vin. Tudi pri trgovcih. Po pošti pošlje najmanj 5 zavojev lekarnar Trnkóczy v Ljubljani. Ta lekarnar je svojih osem otrok zredil s sladnim čajem. Glavne zaloge na Dunaju: lekarnar **Zdravje!** Trnkóczy: Schönbrunnerstrasse št. 109, Josefstädterstrasse št. 25, Radetzkyplatz št. 4. V Gradcu: Sackstrasse št. 4. Priporočljivo zlasti za one, ki se čutijo bolne, slabe. Za resničnost tega naznanila jamči pet tukaj navedenih trdk Trnkóczyjevih, istotako ugodne sodbe zaupanja vrednih oseb.

Slavna društva v mestu in na deželi se obpriliki veselice, slavnosti itd. opozarjajo na moje

slastičarske izdelke.

K. BRANDT, Šiška - Ljubljana.

Društva dobe znaten popust. 128 (2)

Prilicnostni nakup! Prilicnostni nakup!

30.000 parov visokih čevljev na zadrgo!

3 pari visokih čevljev na zadrgo za K 13-75

kot kaže slika, popolnoma iz najboljšega usnja z dobrimi podplat. Teh 30.000 parov čevljev je bilo namenjeno za balkan kedrave, ki so mi pa vsled vojske ostali. Zato prodajam pod lastno ceno 3 pare čevljev za gospode ali visoke čevlje na zadrgo za ženske iz najboljšega usnja in v vseh velikostih za K 13-75. Pri naročilu zaostu e številka ali pa mera v centimetrih. Razpošilja po povzetju prva krščanska razpošiljalnica za čevlje: **Franc Humann, Dunaj II. A. lolsgr: sse 3/10 R.** Cenjeni naročniki se prosijo za nadaljnja priporočila.

Pletenje in izdelovanje slamnikov.

Izurjena strokovna moč za izdelovanje slamnikov, samostojna, dobro porabna, se sprejme pod ugodnimi pogoji. — Ponudbe s preprisi spriceval, event. tudi s sliko na

Gališko ligo za pospeševanje obrta (Liga Pomocy przemysłowej) Lvov, Galicija, Panska 11.

Posojilnica v Brežicah

odda s 1. aprilom 1913 117

gostilno v Narodnem domu

v Brežicah s sobami za tujce v najem. Pojasnila glede pogojev daje ravnateljstvo. Ponudbe je vložiti do 1. februarja 1913.

Kranjska deželna banka v Ljubljani v deželnem dvorcu ohod v Gosposki ulici 2.

Obrestuje hranilne vloge po **4 1/2 %**

na leto. Obresti pripisuje glavnici polletno, tako da vlagatelj dobi za vsaki 100 K 4 1/2 obresti, ker plačuje banka iz svojega rentni davek. Banka je pupilarno varen zavod. Za vloge jamči direktno dežela Kranjska.

Daje komunalna posojila občinam, okrajnim in šolskim odborom ter zdravstvenim zastopom v

4 1/2 % komunalnih zadolžnicah.

Hipotekarna posojila v zastavnih listih po

4 1/2 %

Eskomptuje menice denarnih zavodov in daje lombardna posojila. Prodaja lastne pupilarno-varne komunalne zadolžnice in zastavne liste.

Banka je pupilarno varen zavod, ter jamči zanjo dežela Krajska.

Uradne ure za širanke usak delavnik od pol 9. ure dopoldne do 1. ure popoldne.